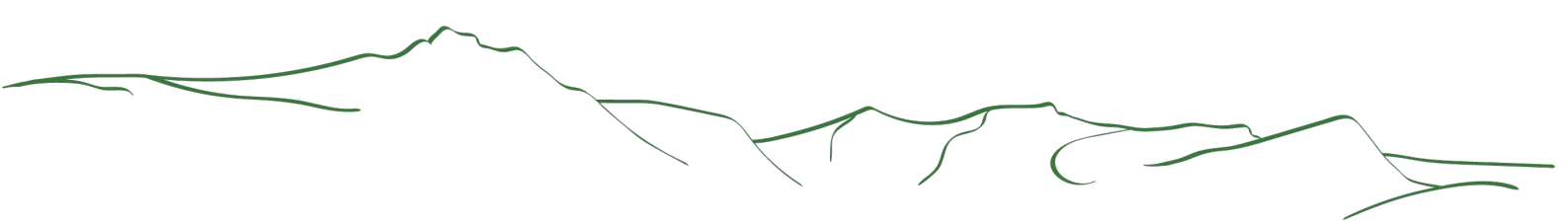

BEIARN kommune

Budsjett og økonomiplan 2019-2022 **Utfordringsdokument**

Utfordringsdokument 2018. Utviklingstrekk og statistikk. Økonomiske perspektiver KOSTRA og nøkkeltall 2017 Beiarn Kommune.

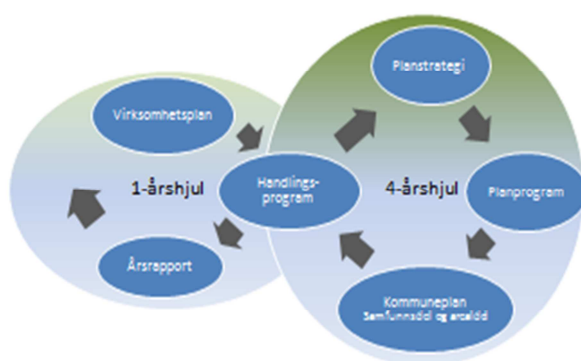
Innledning

Beiarn kommune står overfor store utfordringer og muligheter i framtida. Det handler om å bidra til en god utvikling av lokalsamfunnet. Det handler om å se muligheter, og bidra til å legge til rette for nyskaping. Det handler om å møte den demografiske utviklingen og innbyggernes behov for velferdstjenester. Og det handler om å være en attraktiv kommune å bo og jobbe i.

Hvorfor Utfordringsdokument?

Økonomiplanen inngår både i et ettårsperspektiv sammen med årsbudsjettet og årsregnskapet og et fireårsperspektiv i kommuneplansystemet med planer på mellomlang og lang sikt.

Eksempel på sammenheng mellom styringsdokumenter

En viktig del av prosessen med å utarbeide økonomiplanen er å synliggjøre hvilket økonomisk handlingsrom kommunen har og hvordan ulike tiltak vil påvirke kommunens inntekter og utgifter. Mens store deler av inntektssiden ligger utenfor kommunens kontroll, vil utgiftssiden i større grad være opp til kommunen å bestemme. Kommunen påvirker eget handlingsrom gjennom evnen til effektivisering og omprioriteringer.

Utfordringsdokumentet vil være en del av administrasjonens verktøy for å bringe oversikt og kunnskap til kommunestyret. Det vil kunne korte ned avstand og styrke båndet mellom kommunestyret som eier og driver i forhold til avdelingene og ansatte.

Ut fra dette ønsker vi å utarbeide et felles dokument, som rulleres årlig, og legges fram i mai måned. Det vil da markere oppstart på prosessen med handlingsplan, økonomiplan og budsjett.

Hva inneholder Utfordringsdokumentet

Første del beskriver befolkningsutvikling, både bakover i tid, og framskrivninger. Også viktige utviklingstrekk i befolkningen gjennomgås. Dette danner et bakteppe for mange av utfordringene som presenteres.

Videre deles dokumentet etter fokusområdene i handlingsplanen (Styringsdokumentet). På hvert fokusområde beskrives hovedmål (fra handlingsplanen), det beskrives utviklingstrekk, og en setter opp noen større utfordringer. En har i dette forsøkt å ha fokus utenfor kommuneorganisasjonen, og ha et videre perspektiv på mer samfunnsmessige utfordringer.

Der det finnes tall har en forsøkt å underbygge utviklingstrekk med statistikk. Som standard brukes statistikk fra de 5 siste årene. Der ikke annet er angitt er det brukt SSB sin KOSTRA-database, der en sammenlikner med gruppe 6 («sammenliknbare kommuner»), et utvalg av sammenliknbare komuner som har rapportert inn KOSTRA tall for 2017, Norge ex Oslo og Nordland . En har både brukt utgiftstall fra KOSTRA, samt tall på tjenesteproduksjon (dekningsgrader mv). I forbindelse med beregningen av utgiftstallene er disse justert for utgiftsbehov, i henhold til KMD 1,39 på landsbasis.

En må imidlertid være klar over at det er svakheter med statistikken. For å unngå feiltolkninger kreves det at en setter seg godt inn i hva statistikken faktisk kan si noe om før man tar den i bruk.

I mange sammenhenger kan statistikk gi en god pekepinn på i hvilken retning samfunnets utvikles, men den vil aldri gi et helhetlig bilde av virkeligheten. Her må vi spe på med lokal kunnskap om ulike forhold i Beiarne samfunnet. Det er viktig at kommuneorganisasjonen og lokalsamfunnet drøfter hva som er forutsetningene for en god framtidig utvikling – i stedet for ensidig fokus på ressursbruk.

Mot slutten ser vi nærmere på utfordringer innen kommuneorganisasjonen, da særlig evnen til og rekruttere, utvikle og beholde medarbeidere, og evnen til utvikling og nyskaping. I januar 2018 ble ny organisasjon implementert i administrasjonen og det ble tilsatt ny kommunalleder for Oppvekst og kultur i februar 2018. Omorganiseringen medfører samtidig en endring av ansvarsområder og rammeområdene blir derfor endret i tråd med dette. Sammenligningstall fra tidligere år – til og med budsjettet for 2018 – vil derfor ikke bli sammenliknbare med de oppstillinger som vil bli presentert i forbindelse med utarbeidelsen av budsjetter for 2019 og økonomiplanen for perioden 2019 – 2022.

Vi har innarbeidet et kapittel som beskriver økonomiske utfordringer i et mer langsiktig perspektiv, på bakgrunn av kommuneproposisjonen som kom i begynnelsen av mai.

Utfordringsdokumentet vil være administrasjonens verktøy for å bringe oversikt og kunnskap til kommunestyret. Det vil kunne korte ned avstand og styrke båndet mellom kommunestyret som eier og driver i forhold til avdelingene og ansatte.

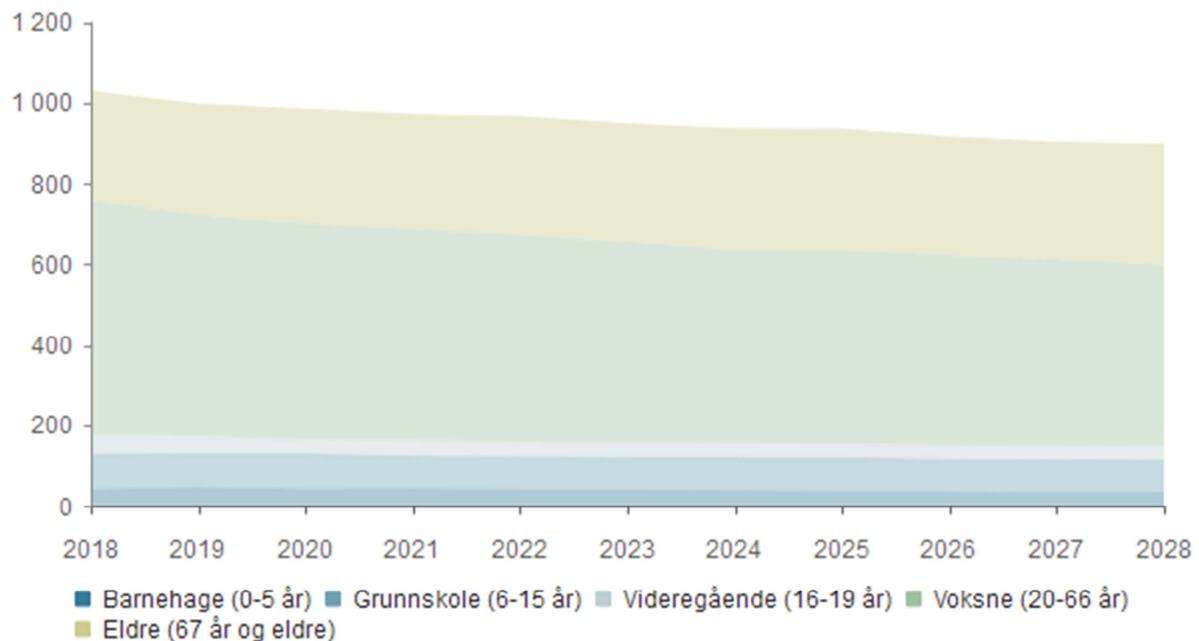
Befolkningsutvikling

Befolkning

Kunnskap om befolknings sammensetninger og utviklingen av denne danner grunnlaget for planlegging av fremtidens tjenestebehov og hvilke hensyn som eller bør ivaretas. Denne kunnskapen ligger til grunn for å forstå folkehelseutfordringer og er et utgangspunkt for å vurdere muligheter og utfordringer i framtiden.

Befolkningsframskrivninger er et nyttig verktøy i planleggingen for framtidige behov. Det er umulig og forutsi den framtidige utviklingen helt nøyaktig. Flytting, fruktbarhet, dødelighet og innvandring er usikkerhetskilder når en lager prognoser.

Tabellen nedenfor viser den demografiske utviklingen for Beiarn kommunen i perioden 2018 – 2028.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Barnehage (0-5 år)	42	48	43	44	42	40	39	38	37	36	36
Grunnskole (6-15 år)	86	81	86	80	80	81	82	82	79	79	78
Videregående (16-19 år)	47	45	35	37	37	35	34	34	34	34	34
Voksne (20-66 år)	584	548	538	527	515	501	482	482	471	462	451
Eldre (67 år og eldre)	270	275	283	284	293	292	300	300	296	293	300
Total	1 029	997	985	972	967	949	937	936	917	904	899

Beiarn har gjennom mange år hatt en nedgang i befolkningen. Prognosene fra SSB tilsier da også at samlet befolkning vil reduseres også for de kommende 5-6 årene. Vi kunne ønsket at det hadde vært en relativt stabil sammensetning av de ulike alders-gruppene i perioden, men realiteten er at andelen eldre over 67 år øker. Samtidig viser fremskrivningen fra SSB at den yrkesaktive aldersgruppen (20-66 år) er den gruppen som i antall vil ha den største reduksjonen. Dette vil kunne medføre at det for Beiarn som samfunn vil være kritisk at man lykkes med å gjennomføre tilstrekkelig ny rekruttering av arbeidskraft og at denne arbeidskraften utgjøres av nye innbyggere som flytter til Beiarn. Ny tilflytting krever at vi er i stand til å tiltrekke oss nye innbyggere i sterk konkurranse med våre nabokommuner, ikke minst Bodø kommune som regionsenter. En forutsetning for ny tilflytting er blant annet at det er tilstrekkelig tilgjengelighet på boliger, noe som pr. i dag oppleves som mangelfullt.

Det økende behovet for ekstern arbeidskraft i prognoseperioden vil med rette strategiske grep kunne medføre at Beiarn har et potensiale for å opprettholde en større stabilitet i innbyggertallet enn det som fremkommer av en ren fremskrivning fra SSB.

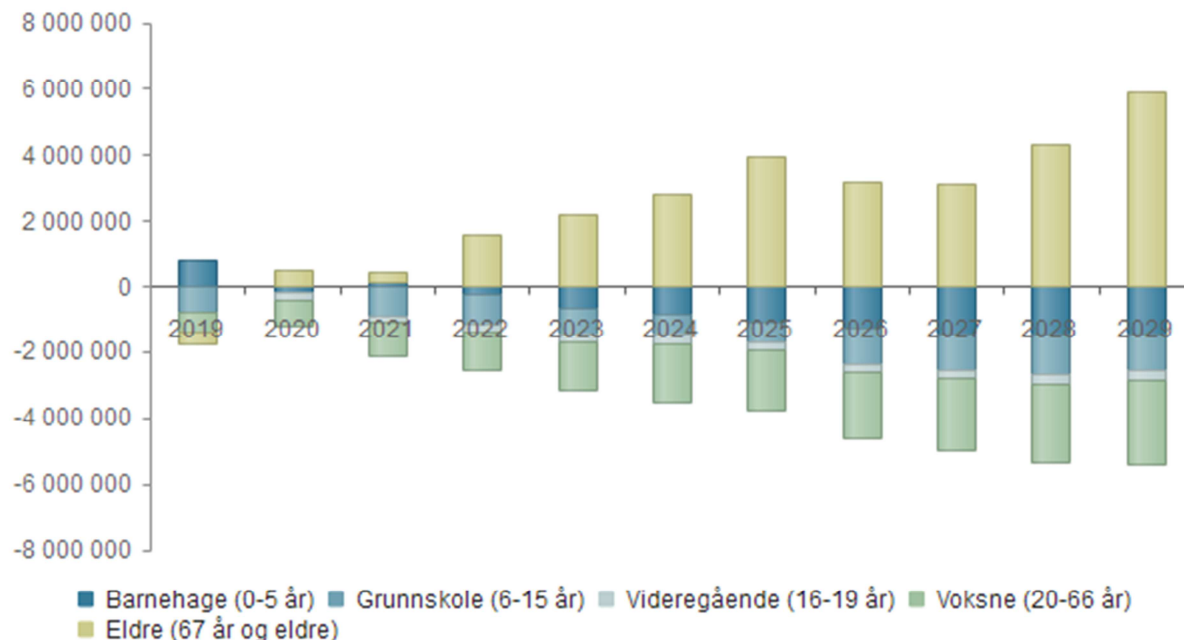

Demografiutgifter

Tabellen nedenfor viser demografiutgifter fra inneværende år ihht TBU sin beregningsmetode. Grafen visere akkumulerte verdier for valgt periode.

Prognose type : Lav nettoinnvandring

Prognose periode : 10

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Totalt
Barnehage (0-5 år)	816 600	-1 008 500	332 900	-403 400	-403 400	-201 700	-201 700	-201 700	-201 700	0	0	-1 472 600
Grunnskole (6-15 år)	-769 000	769 000	-922 800	0	153 800	153 800	0	-461 400	0	-153 800	153 800	-1 076 600
Videregående (16-19 år)	-38 000	-200 600	40 000	-200	-40 200	-19 300	0	-600	200	200	-59 500	-318 000
Voksne (20-66 år)	-616 000	-194 300	-195 100	-178 400	-281 800	-349 700	9 900	-205 900	-154 600	-213 600	-166 900	-2 546 400
Eldre (67 år og eldre)	-349 200	852 000	-241 400	1 298 700	630 200	592 800	1 157 100	-780 800	-84 200	1 263 100	1 563 700	5 902 000
Total	-955 600	217 600	-986 400	716 700	58 600	175 900	965 300	-1 650 400	-440 300	895 900	1 491 100	488 400

Forventet utvikling i frie inntekter, pensjon og netto finansutgifter

Utfordringsdokumentet baserer seg på kommuneproposisjonen 2019 og revidert nasjonalbudsjett (RNB) 2018. Basert på dette har KS oppdatert sin prognosemodell for skatteinntekter og rammetilskudd for den enkelte kommune, og vi baserer anslagene våre på denne oppdaterte modellen.

Kommunens frie inntekter består av:

- Skatteinntekter
- Inntektsutjevningstilskudd (skatteutjevning)
- Rammetilskudd fra staten (utgiftsutjevning)
- Eiendomsskatteinntekter
- Inntekter fra konsesjonskraft og andre kraftinntekter
- Integreringsstilskudd og rentekompensasjon

I dette utfordringsdokumentet for 2019 - 2022 oppgis alle inntektsanslag og utgiftsrammer, med unntak av finansområdet (renter og avdrag), i faste 2018-kroner. Kompensasjon for lønns- og prisvekst (måles av SSB og Finansdepartementet for kommunesektoren) kommer dermed i tillegg til de oppgitte størrelsene. Størrelsen på kompensasjonen framkommer i de årlige statsbudsjetter. Kompensasjon for lønns- og prisvekst gir ikke noe grunnlag for å endre aktivitetsnivået.

Endringer i det økonomiske opplegget for 2018.

For 2018 er det foretatt en nedjustering av anslaget for skatt på inntekt og formue med 0,35 mrd. kroner til 158,2 mrd. kroner. Nedjustering av skatteanslaget har sammenheng med at anslaget for lønnsvekst er justert ned. Den prosentvise veksten i skatteinntektene fra regnskap 2017 til 2018 anslås nå i RNB til 1,0 pst.

Lønnsveksten i 2018 er i RNB justert ned fra 3,0 til 2,8 pst. Regjeringens anslag for at den samlede kommunale lønns- og prisveksten (kostnadsdeflatoren) er imidlertid uendret på 2,6 pst. Årsaken til dette er høyere prisvekst på varer og tjenester, i hovedsak energipriser.

I RNB 2018 er det videre foretatt en oppjustering av anslaget for kommunenes merutgifter til gratis kjernetid i barnehagene med 14,2 mill. kroner som følge av at inntektsgrensene for gratis kjernetid ble økt ved Stortingets saldering av statsbudsjettet for 2018. Kommunene kompenseres for denne merutgiften gjennom tilsvarende økning i rammetilskuddet. Økningen kommer i tillegg til økning på 24,8 mill. kroner som ble lagt inn ved Stortingets saldering av statsbudsjettet for 2018.

Det økonomiske opplegget for 2019.

I prognosemodellen er det lagt til grunn en **realvekst i frie inntekter for 2019 med 2,7 mrd. kroner.** Dette er i nedre del av intervallet staten oppgir for kommunene (2,6 - 3,2 mrd. kroner).

Det forsiktige vekstanslaget må ses i sammenheng med at:

- regjeringen i kommuneproposisjonen viser til at det er usikkerhet knyttet til anslagene når det gjelder kommunesektorens merutgifter som følge av demografiske endringer. Regjeringen tallfester heller ikke direkte sitt anslag for demografisk kompensasjon for 2019. Regjeringen viser imidlertid til oppdaterte beregninger for inneværende år der kostnadsveksten kommuner og fylkeskommuner som følge av demografiske endringer nå anslås til 1,7 mrd. kroner, og hvor 1,4 mrd. kroner belaster de frie inntektene.
- Veksten i kommuner og fylkeskommuners pensjonskostnader i 2019 anslås til 650 mill. kroner utover det som dekkes av den kommunale deflatoren, men presiserer samtidig at dette anslaget er beheftet med betydelig usikkerhet.

I fordelingen av anslaget mellom skatt og rammetilskudd for 2019 er det i kommuneproposisjonen lagt til grunn at skatteinntektene (inkl. eiendomsskatt) skal utgjøre omlag 40 pst av kommunens samlede inntekter. Prognosemodellen bygger på denne forutsetningen.

Av realveksten for 2019 begrunnes 200 mill. kroner med opptrappingsplanen på rusfeltet og 100 mill. kroner med opptrappingsplan for habilitering og rehabilitering. Ut fra tidligere praksis må det forventes at beløpene vil bli fordelt til kommunene etter delkostnadsnøkkelene i inntektssystemet.

I kommuneproposisjonen varsles følgende **omlegginger fra 2019:**

- Det legges opp til at **kommunal betalingsplikt for utskrivingsklare pasienter** fra 2019 også vil omfatte pasientgruppene i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert behandling av rusavhengighet (TBE). Det vil overføres midler fra de regionale helseforetakene til kommunenes rammetilskudd i forbindelse med denne omleggingen, anslått til å bli intervallet 150 - 220 mill. kroner tilsvarende 32 000 til 47 000 liggedøgn. Prisen per utskrivingsklart døgn skal være den samme som for somatikk.
- Det varsles at det vil bli ytterligere **innlemming i rammetilskuddet i 2019** av de øremerkede tilskuddene til boligsosialt arbeid og boligsosialt kompetansetilskudd.

Årene 2020 - 2022

Nasjonal norm for lærertetthet på skolenivå for 1.–10. trinn innføres fra 2018. Det er etablert en øremerket tilskuddsordning for finansiering av kommunenes merkostnader. Regjeringen varsler i kommuneproposisjonen at det øremerkede tilskuddet til lærernormen etter planen skal innlemmes i rammetilskuddet til kommunene fra 2020.

I 2021 er det varslet at det **øremerkede tilskuddet til frivilligsentraler** skal innlemmes i rammetilskuddet, og dette er innarbeidet i prognosemodellen.

Videre foreslår regjeringen at skjønnstilskuddet til kommuner som ble stående ufrivillig alene etter kommunereformen og som tapte på endringene i basistilskuddet og småkommunetillegget reduseres fra 40 mill. kroner i 2018 til 20 mill. kroner i 2019. Ordningen foreslås avviklet fra 2020.

Skattenivået fremover for den enkelte kommune bygger på et gjennomsnitt av kommunens kjente skattenivå de tre siste årene (2015 - 2017).

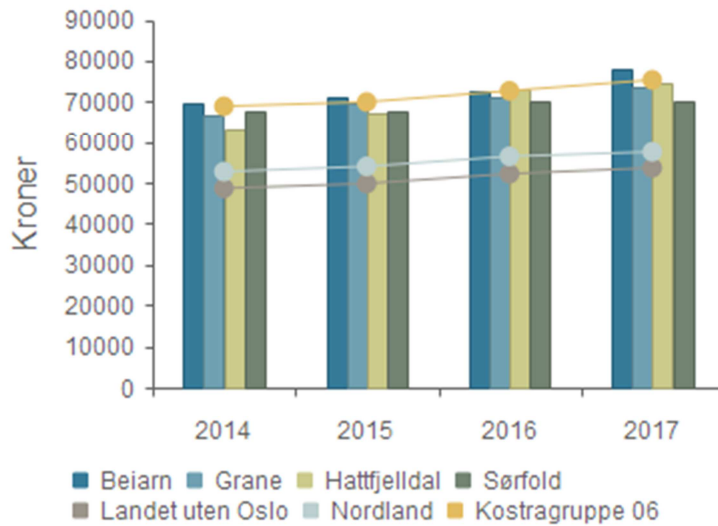
Proposisjonen angir også hvilke oppgaveendringer og andre vesentlige endringer for kommunesektoren som regjeringen ser for seg for kommende år. Dokumentene gir samlet sett viktige signaler for kommunenes drift og planlegging, og tydelige signaler om inntektsrammer for det første året i planperioden (2019).

Frie inntekter

Historiske frie inntekter fremkommer som følger sammenlignet med øvrige kommuner:

Gruppert per år

	2014	2015	2016	2017
Beiarne	69 823	71 156	72 653	78 188
Grane	66 582	69 586	71 336	73 585
Hattfjelldal	63 042	67 276	73 316	74 779
Sørfold	67 798	67 555	70 294	69 986
Landet uten Oslo	48 612	49 775	52 158	53 601
Nordland	52 686	53 956	56 396	57 521
Kostragruppe 06	68 850	69 891	72 632	75 293

Basert på kommuneproposisjon 2019 og RNB 2018 anslår vi en utvikling i kommunens inntekter fra skatt på inntekt og formue og rammetilskudd, fordelt på inntekts- og utgiftsutjevning, som følger:

BEIARN						
<i>faste år 2018-priser for årene 2019 - 2022</i>				PROGNOSE		
1000 kr	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	23 989	24 485	24 774	24 876	24 912	24 914
Utgiftsutjevningen	19 648	20 692	20 863	20 903	20 917	20 917
Overgangsordning - INGAR	-104	-74	-	-	-	-
Saker særskilt ford	475	504	504	504	112	112
Nord-Norge-tilskudd/Namdalstilskudd	1 768	1 784	1 760	1 753	1 732	1 710
Småkommunetillegg	5 543	5 543	5 543	5 543	5 543	5 543
Ordinært skjønn inkl bortfall av dif.arb.avg.	122	854	500	500	500	500
Endringer saldert budsjett 2014 - 2017	-77					
Budsjettvedtak Stortinget - endringer ekskl skjønn		30	35	36	36	36
RNB 2018 - endringer i rammetilskudd		2	4	4	4	4
RNB 2012-2017, samt Dok8:135 S (2014-15)	49					
Sum rammetilsk uten inntektsutj	51 413	53 820	53 982	54 119	53 756	53 736
Netto inntektsutjevning	3 272	2 609	2 604	2 574	2 541	2 528
Sum rammetilskudd	54 685	56 429	56 586	56 693	56 297	56 264
Rammetilskudd - endring i %		3,2	0,3	0,2	-0,7	-0,1
Skatt på formue og inntekt	26 048	26 457	26 406	26 097	25 762	25 633
Skatteinntekter - endring i %	4,13	1,57	-0,19	-1,17	-1,28	-0,50
Andre skatteinntekter (eiendomsskatt)	12 200	11 400	11 350	11 500	11 450	11 000
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)	92 933	94 300	94 300	94 300	93 500	92 900
Sum - endring i %		1,5	-	-	-0,8	-0,6
Ekstra skjønn tildelt av fylkesmannen	1 031	600				
Sum skatt og netto inntektsutjevning	29 320	29 066	29 010	28 670	28 303	28 161
Sum - endring i %	4,5	-0,9	-0,2	-1,2	-1,3	-0,5
Rammetilsk kr pr innb. (inkl. inntektsutjevning)	53 144	54 679	54 832	54 935	54 551	54 519
Skatteinntekter kr pr innb.	37 170	36 683	36 585	36 431	36 058	35 497
Kostnadsindeks (utgiftsutjevningen)	1,3743	1,3900	1,3900	1,3900	1,3900	1,3900

Ut fra forventet folketall viser beregninger at Beiarn kun vil vi få en helt marginal økning i rammetilskudd (skatt og rammetilskudd, inklusive skatteutjevning) fra 2018 til 2019. Da holder vi lønns- og prisvekst utenom beregningen. Dette indikerer at vi gjennom dette vil ha en utfordring på ca 2,5 % for 2018, gitt en forventet lønnsvekst i RNB2018 på 2,8% og en noe lavere forventet prisvekst fra 2018 til 2019. De kommunale rammene for 2019 vil derfor ventelig bli strammere enn det vi har lagt til grunn for budsjettåret 2018.

Inntekter fra kraft og skatteinntekter

Eiendomsskatt

Beiarn kommune har i dag relativt store inntekter som knytter seg til kraftproduksjon. Den største posten gjelder eiendomsskatt som i 2017 ga en skatteinngang på Mnok 12,2.

Eiendomsskatten er i inneværende års budsjett nedjustert med 800 tusen kroner. Vi anser dette som rimelig grunnet den lave strømprisen fra historiske 5-års perioder som nå fases inn i eiendomsskattegrunnlaget. Beiarn kommune har formelt stevnet Sentralskattekontoret for storbedrifter i forbindelse med fastsetting av eiendomsskattegrunnlaget for Govdessaåga Kraftverk. Dette ble brunnlaget for utskrivning av eiendomsskatt ble redusert fra Mnok 228 i 2017 til Mnok 3,6 i 2018. Effekt av innfasing av faktisk kraftproduksjon fra Govdessaåga Kraftverk over de kommende 5 årene vil delvis kunne motvirke denne negative utviklingen i perioden 2019 - 2022.

Rådmannen vil påpeke at Beiarn kommune ikke har utnyttet det inntektspotensial som ligger i eiendomsskatten. Kommunens inntekter kan økes over tid med 2-3 mill. kroner årlig ved og utvide skattegrunnlaget med bolig- og næringseiendommer. Anslaget er et forsiktig anslag basert på tidligere gjennomført taksering samt maksimal skattesats.

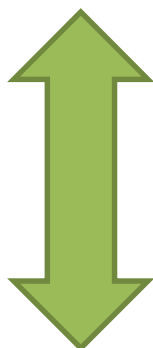
Øvrige kraftinntekter

Konsesjonskraftinntektene avhenger av differansen mellom den avtalte salgspris på konsesjonskraften og hva det koster å produsere kraften (selvkost). I 2018 ser vi tendenser til en økende kraftpris og prisen for salg av fremtidig kraft har økt, etter flere år med lave strømpriser. For 2018 ble det budsjettert med netto inntekter fra salg av konsesjonskraft på Mnok 3,350 mot regnskapsført i 2017 Mnok 2.085. En gradvis økning i salg av konsesjonskraft vil derfor i planperioden kunne motvirke noen av de negative effektene vi ser av en netto reduksjon i inntektene fra eisendomsskatt på kraftverk.

Handlingsregler for Beiarn kommune

Beiarn kommune har som mål å ha en sunn økonomi som gir handlingsrom. Økonomiske mål kan defineres på ulike måter og kan eksempelvis på et overordnet nivå være formulert som:

«En sunn kommuneøkonomi, med minimum 3 % driftsoverskudd og likviditet som ikke krever kassakreditt».

Budsjettering kan enten ha et «ovenfra- og ned»-perspektiv. Da tar en utgangspunkt i hvilke ressurser kommunen har, trekker ut nødvendige avsetninger, og fordeler utfra det rammene ut på sektorer/enheter.

Eller en kan ha et «nedenfra- og opp»-perspektiv. Da ser en på hva den enkelte enhet trenger, summerer opp på sektornivå, og sitter igjen med et «gap» som må dekkes inn.

Målet er å få til en budsjettering som går «ovenfra- og ned», og der en i tillegg har et langsiktig perspektiv. Først da kan en få langsiktig balanse. Skal Beiarn unngå en «Yo-yo»-økonomi, så må den langsiktige tenkingen mere inn.

En forutsetning for god økonomistyring, er at kommunene etablerer målsettinger på enkelte sentrale nøkkeltall og som har en klar forankring i kommunens øvrige planverk. I forbindelse med planlegging av budsjett for 2019, og økonomiplanen 2019-2022 bør det vurderes å innføre handlingsregler som skal bidra til at kommunens økonomiske situasjon styrkes og handlingsrommet økes.

Dette kan eksempelvis være:

- Disposisjonsfond
- Gjeldsgrad
- Egenfinansieringsgrad for investeringer
- Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er hovedindikatoren for økonomisk balanse i kommunesektoren. Netto driftsresultat viser årets driftsoverskudd etter at renter og avdrag er betalt, og er et uttrykk for hva kommunen har til disposisjon til avsetninger og investeringer.

Kommunens egne målsettinger for netto driftsresultat, disposisjonsfond, gjeldsgrad vil sette målbare rammer for handlingsrommet i den økonomiske planleggingen, da summen av alle foreslåtte tiltak ikke bør overstige vedtatte rammer.

Frie økonomiske reserver

Kommunens økonomiske evne til å takle uforutsette hendelser vil i stor grad avhenge av frie økonomiske reserver som kommunen har til rådighet. Samlede avsetninger pr. 01.01.2018 for Beiarn kommune er som følger;

	<i>Beholdning 31.12.</i>
Disposisjonsfond	kr 29 329 636
Bundne driftsfond	kr 22 324 965
Ubundne investeringsfond	kr 195 853 126
Bundne investeringsfond	kr 1 487 383
Samlede avsetninger og bruk av avsetninger	kr 248 995 110

Av ovennevnte har kommunen et samlet disposisjonsfond til rådighet på Mnok 29,329 etter at regnskapsmessig mindreforbruk for 2017 er innarbeidet.

	Beiarn 2016	Beiarn Grane 2017	Hattfjell	Sørfold	Landet Nordland uten Oslo	Kostragruppe 06
<i>Hensyntatt mindreforbruk 2017</i>						
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter(B)	13,7 %	21 %	8,7 %	15,2 %	3,7 %	8,8 %
						5,7 %
						10,1 %

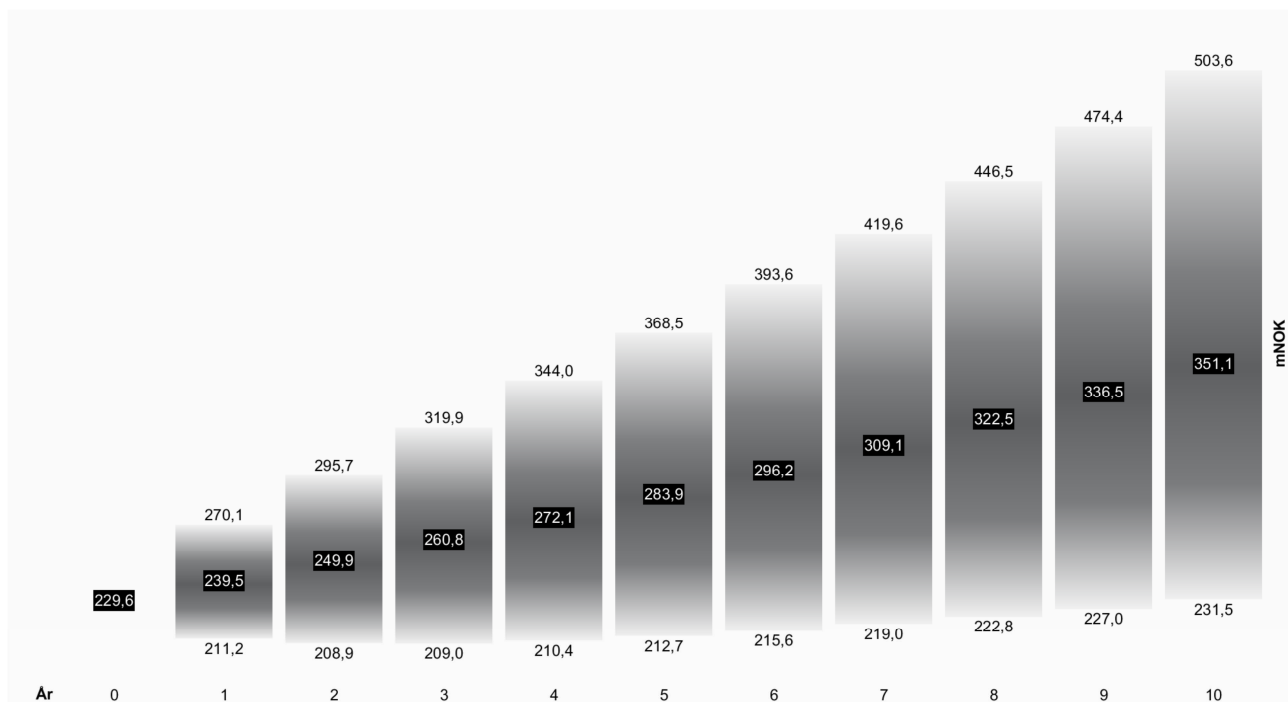
Disposisjonsfondets ulike komponenter består pr. 01.01.2018 av følgende elementer;

Samlet Disposisjonsfond	29,3 mill
- Herav Bufferfond og rentefond	16,1 mill
- Herav gjenstående premieavvik	12,3 mill
<u>«Reelt» disposisjonsfond til drift</u>	<u>0,9 mill</u>

Mange kommuner anser at disposisjonsfond bør ligge rundt 10 % av omsetningen. Det vil for Beiarn kommune utgjøre ca. 13,5mill. Vi anser dette som en god målsetning, og bør ha som mål at vi gjennom handlingsperioden 2019-2022 skal opprettholde fonds tilsvarende denne størrelsen.

I forbindelse med vår vurdering av nødvendig størrelse av disposisjonsfondet bør vi vektlegge den store usikkerheten som ligger i vår finansielle avkastning.

Analysen av denne viser at det ligger en forventet avkastning på 4,3% som beste estimat, med en minimumsavkastning på – 8%.

Denne grafen illustrerer det kummulative kapital- og avkastningsutfallet for ulike tidsperioder. Den midterste verdien er den forventede kapitalverdien/avkastningen basert på Nordea Wealth Management sin 20-årsestimater. Den nederste verdien er den forventede minimumsavkastningen. Det er 5% sannsynlighet for at avkastningen er lavere enn den oppgitte verdien. Den øverste verdien er den forventede maksimumsavkastningen. Det er 5% sannsynlighet for at avkastningen blir høyere enn den oppgitte verdien.

Dette betyr at vi som kommune må være rustet for at vi får en situasjon der avkastningen et år blir negativ. Ut fra grafen ovenfor kan vi derfor avlede at vi bør ha Bufferfond som er tilstrekkelig store til å gi oss en tilstrekkelig forutsigbarhet på kommunens drift og tjenesteleveranse. Omgjort til økonomiske termer betyr dette at vi bør sikte mot et Bufferfond på 25 – 30 mill.

Handlingsregel nr. 1:

- Disposisjonsfond skal utgjøre minimum 10 % av brutto driftsinntekter og Bufferfondet skal utgjøre minimum Mnok 20.
- Det er en målsetning at dette skal oppnås i løpet av kommende planperiode (2019-2022)

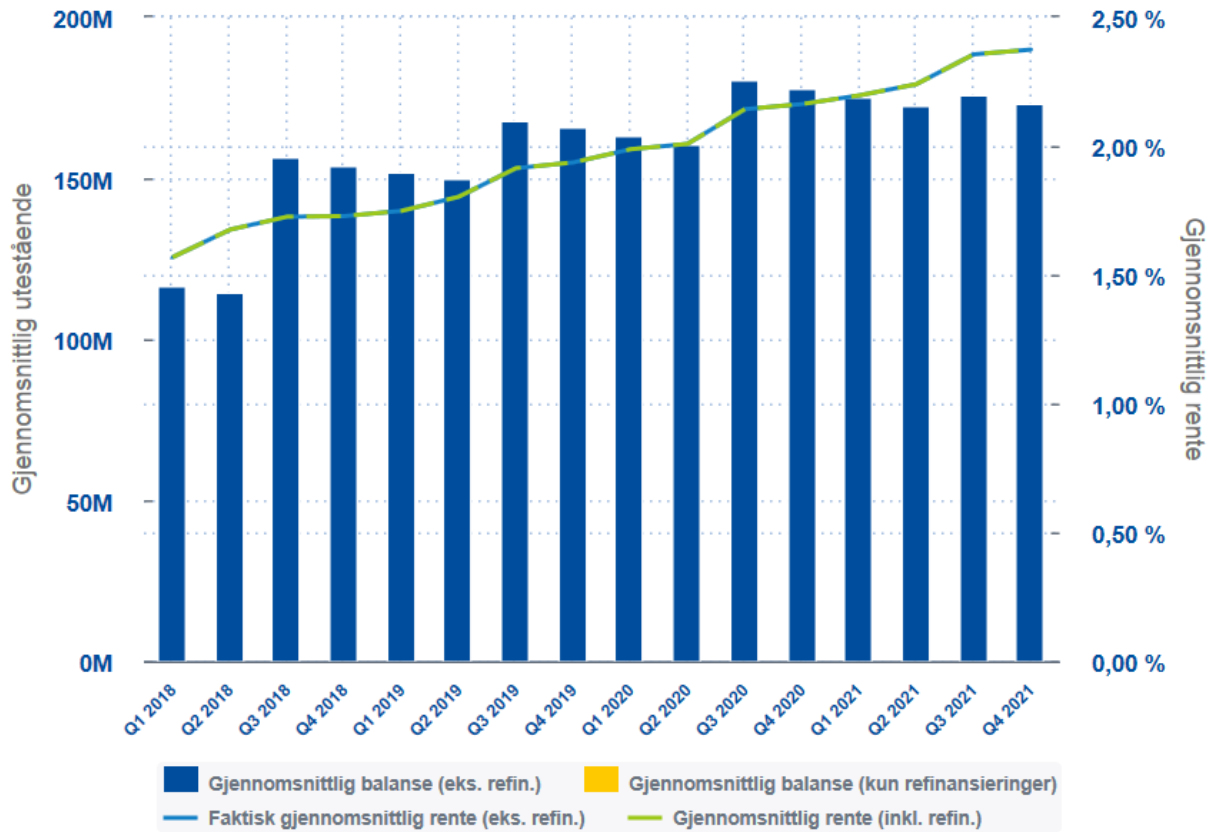
Lånegjeld

Høy lånegjeld gjør kommunen sårbar for rentøkninger, og kommune-Norge har hatt en betydelig gjeldsvekst de siste årene. Selv om vi bruker rentebinding for å redusere renterisiko vil betjening av lånegjeld legge beslag på betydelige midler i driftsbudsjettet og dermed redusere kommunens handlingsrom. Analyser fra KS viser at kommuner med høy lånegjeld har begrenset økonomisk handlingsrom.

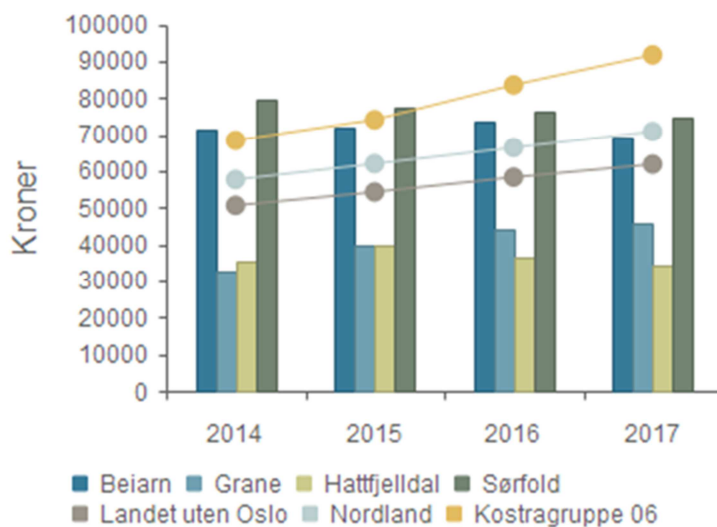
	Beiarn 2016	Beiarn 2017	Grane	Hattfjelldal	Sørfold	Landet uten Oslo	Nordland	Kostragruppe 06
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter(B)	58,2 %	50,9 %	40,2 %	24,5 %	55,1 %	75,4 %	77,9 %	69,5 %

Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter er et mye brukt nøkkeltall. For Beiarn utgjør samlet lånegjeld per 31.12.17 Mnok 119,2. Dersom vi ser bort fra viderefremidlingslån, utgjør kommunens lånegjeld Mnok 98,5 (96,4 i 2016). Dette er 50,9 % av brutto driftsinntekter.

Kommunen ligger under landsgjennomsnittet som utgjør 75,4%. Med planlagte investeringer i gjeldende handlingsplan vil denne andelen øke de kommende årene og vil etter dagens plan ha en maksimal låneportefølje på Mnok 180 mot slutten av 2020. Herav utgjør formidlingslån Mnok 32, noe som gir en netto rentebærende gjeld på Mnok 148 mot slutten av planperioden, noe som gir et estimat på netto lånegjeld på tett under 80% av brutto driftsinntekter.

Netto lånegjeld i kroner pr. innbygger sammenlignet med øvrige kommuner:

Ny kommunelov legger opp til at den gamle regnearkmodellen (eller vektingsmodellen) for beregning av minimumsavdrag utgår. Utvalget foreslår en lovformulering som knytter minimumsavdraget til kapitalslitet, det vil si avskrivningene, som er bokført i regnskapet. Forslaget innebærer at de årlige avskrivningene blir bestemmende for minimumskravet til avdragstakt. For Beiarne kommune som allerede følger forenklet modell for beregning av minimumsavdrag vil ikke de endrede reglene få noen endring, men for de kommunen som i dag følger regnearkmodellen/vekted modell må det påregnes en betydelig kostnadsøkning i driftsregnskapet.

Dagens kommunelov innebærer en plikt til å betale minimumsavdraget og det legges ikke opp til endringer av denne fortolkningen i forslaget til ny kommunelov.

Handlingsregel nr. 2:

- Lånegjeld, fratrukket selvkostområder og videreformidlingslån, skal utgjøre maksimalt 70 % av brutto driftsinntekter
- Det skal hvert år avsettes egenfinansiering av investeringer i tillegg til minimumsavdrag på minimum 20 % av netto investeringer. Dette gjelder ordinære investeringer samt investeringer til kirkelige formål. Investeringer til vann og avløp er selvfinansierende og holdes utenom.

For 2018 vil en slik egenfinansiering i henhold til investeringsbudsjettet utgjøre omtrent Mnok 4,8. Budsjettet tar høyde for bruk av Mnok 7,5 i egenfinansiering. Tilsvarende vil det for 2019 være behov for mellom Mnok 1,5 – 2 for å oppnå denne handlingsregel.

Årlig driftsresultat

Økonomisk handlingsrom skapes først og fremst gjennom årlige driftsoverskudd. Disse kan avsettes som reserve, inngå som egenfinansiering av investeringer eller brukes på nye tiltak. Netto driftsresultat viser hvor mye som kan disponeres til avsetninger og investeringer etter at driftsutgifter, renter og avdrag er betalt.

De siste års regnskap viser relativt gode driftsresultater. Dette har gjort det mulig for kommunen å bygge opp fond. Ser vi imidlertid bort fra avkastningen fra plassert finanskapital viser brutto driftsresultat et underskudd på Mnok 5,4 for 2017. Vi bør derfor i større grad fokusere på brutto driftsresultat enn netto driftsresultat, nettopp på grunn av den sterke påvirkningen den årlige avkastningen har på kommunens netto driftsresultat. Brutto driftsresultat gir et bedre bilde av kommunens underliggende økonomiske drift og er derfor for oss et bedre styringstall.

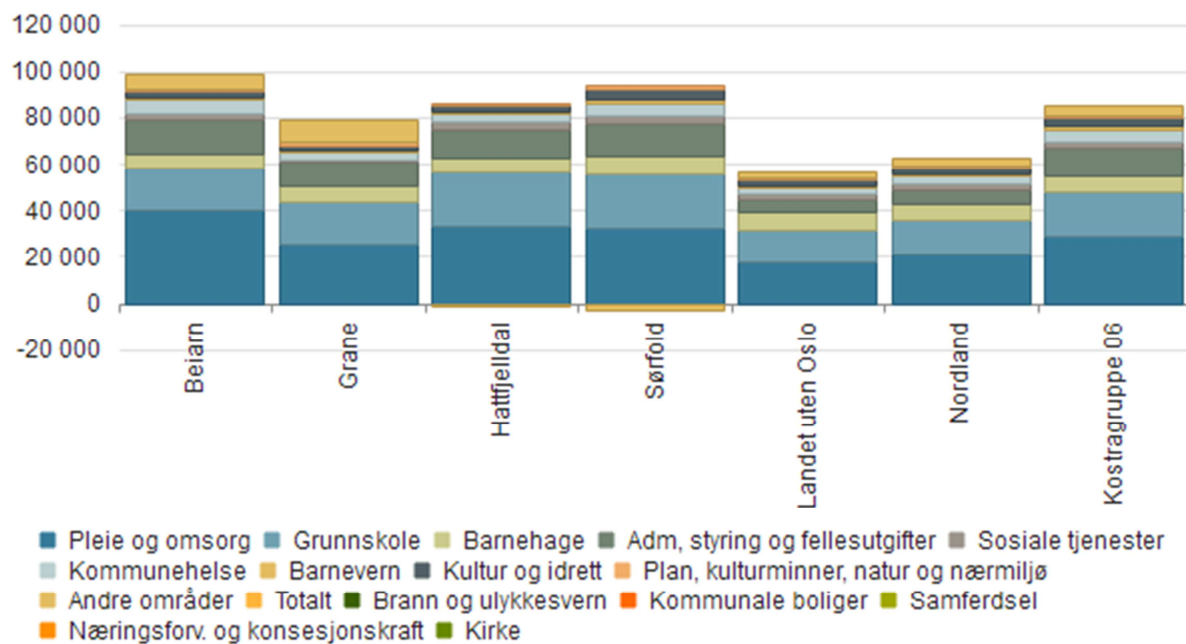
Handlingsregel nr. 3:

KOSTRA og nøkkeltall 2017

Beiarn Kommune

- Et utvalg fra statistikk -

Utgifter og formål sammenlignet med andre

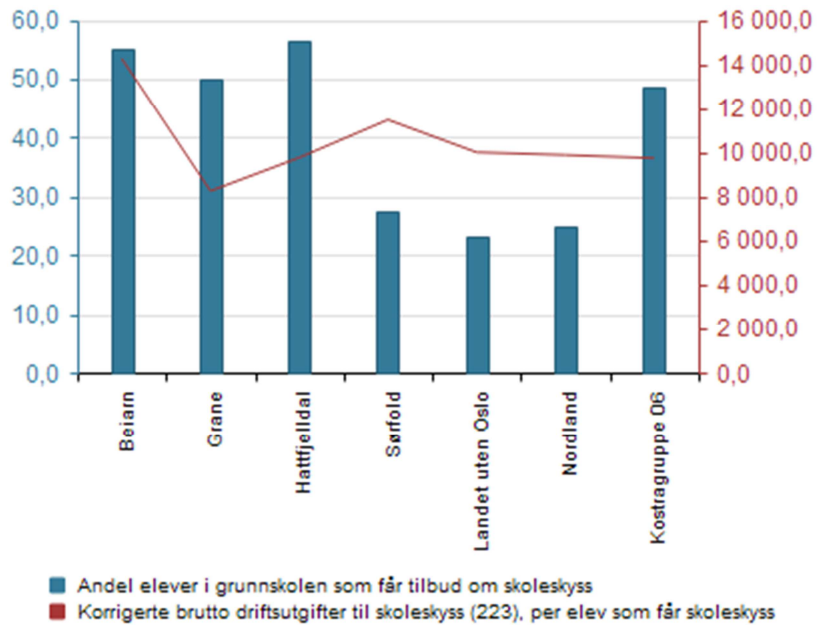

	Beiarn	Grane	Hattfjelldal	Sørfold	Landet uten Oslo	Nordland	Kostragruppe 06
Pleie og omsorg	39 865	25 088	33 632	32 414	17 552	20 939	28 956
Grunnskole	18 624	18 880	23 060	23 531	13 863	14 517	18 985
Barnehage	5 611	6 829	5 500	7 288	8 211	7 342	6 668
Adm, styring og fellesutgifter	14 995	9 731	12 563	14 032	4 526	5 632	11 965
Sosiale tjenester	2 487	1 477	3 009	3 096	2 591	2 940	2 824
Kommunehelse	5 871	3 321	3 551	5 349	2 637	3 322	5 632
Barnevern	906	1 124	921	1 842	1 549	1 251	1 288
Kultur og idrett	2 947	1 281	3 093	4 543	2 236	2 456	3 315
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	1 048	1 731	777	1 319	667	630	1 012
Andre områder	6 511	9 364	-1 491	-2 904	2 588	3 260	3 980
Brann og ulykkesvern	1 440	1 883	1 012	1 268	827	1 013	1 585
Kommunale boliger	325	-303	-25	-76	52	58	217
Samferdsel	3 640	3 580	5 249	3 733	1 026	1 722	2 483
Næringsforv. og konsesjonskraft	-376	3 122	-9 373	-9 672	10	-274	-1 727
Kirke	1 482	1 082	1 646	1 843	673	741	1 422
Totalt	98 865	78 826	84 615	90 510	56 420	62 289	84 625

Grunnskole

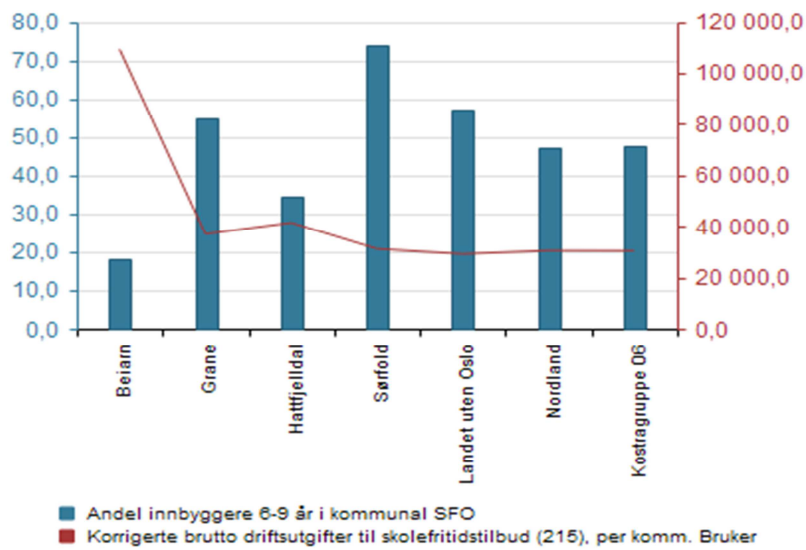
	Beiar 2016	Beiar 2017	Grane	Hattfjelldal	Sørfold	Landet uten Oslo	Nordland	Kostragruppe 06
Prioritet								
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), per innbygger	13 331	14 201	12 756	16 542	18 619	10 575	11 365	14 012
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger	554	599	377	498	552	193	261	341
Netto driftsutgifter til skolelokaler (222), per innbygger	3 756	3 972	4 870	4 709	4 198	2 229	2 296	3 582
Netto driftsutgifter til skoleskyss (223), per innbygger	486	455	485	663	306	279	254	512
Netto driftsutgifter til voksenopplæring (213), per innbygger	-196	-603	392	648	-187	259	276	356
Levekår								
Utgiftsbehov - Grunnskole	1,054	1,042	1,158	1,206	1,220	1,026	1,013	1,139
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning(B)	8,1 %	4,5 %	8,5 %	13,5 %	7,2 %	7,9 %	9,6 %	10,3 %
Andel elever i grunnskolen som får tilbud om skoleskyss(B)	60,5 %	55,1 %	50,0 %	56,5 %	27,4 %	23,0 %	24,9 %	48,7 %
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal SFO(B)	17,1 %	18,2 %	54,8 %	35,7 %	75,3 %	57,5 %	47,7 %	48,1 %
Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt(B)	11,0 %	6,2 %	11,5 %	17,5 %	12,6 %	17,7 %	19,8 %	18,0 %
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10. årstrinn(B)	6,3	6,6	10,7	7,5	8,0	13,2	10,9	8,4
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole (202), per elev(B)	162 517	178 724	115 485	150 734	162 088	94 050	104 879	139 487
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger(B)	18 127	19 226	18 488	22 412	23 676	13 262	13 964	18 448

Ståstedanalyse 1

	Andel elever i grunnskolen som får tilbud om skoleskyss	Korrigerte brutto driftsutgifter til skoleskyss (223), per elev som får skoleskyss
Beiar	55,1 %	14 246
Grane	50,0 %	8 248
Hattfjelldal	56,5 %	9 750
Sørfold	27,4 %	11 460
Landet uten Oslo	23,0 %	9 991
Nordland	24,9 %	9 868
Kostragruppe 06	48,7 %	9 727

Ståstedanalyse 2

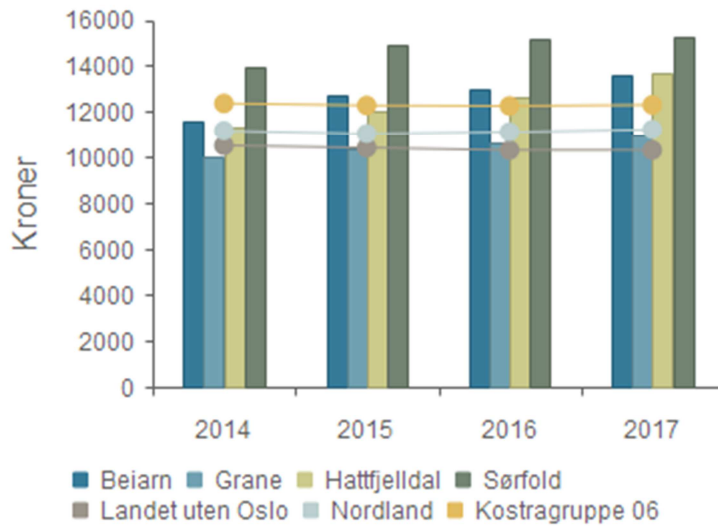
	Andel innbyggere 6-9 år i kommunal SFO	Korrigerte brutto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per komm. Bruker
Beiarn	18,2 %	109 167
Grane	54,8 %	36 939
Hattfjelldal	34,3 %	41 382
Sørfold	74,1 %	31 128
Landet uten Oslo	57,0 %	29 107
Nordland	47,3 %	30 456
Kostragruppe 06	47,4 %	30 383

Utgiftsbehov og kriteriedata

	Beiarn	Grane	Hattfjelldal	Sørfold	Landet uten Oslo	Nordland	Kostragruppe 06
Indeks innb. 6-15 år (92%)	71,7 %	95,1 %	94,3 %	99,3 %	102,3 %	95,7 %	89,6 %
Indeks basiskriteriet (2%)	1 573,3 %	1 112,1 %	1 144,2 %	806,5 %	117,3 %	259,0 %	1 006,7 %
Indeks reiseavst. innen sone (2%)	272,7 %	201,4 %	269,9 %	387,3 %	108,9 %	208,5 %	369,5 %
Indeks reiseavst. til nabokrets (2%)	306,8 %	320,1 %	417,9 %	449,1 %	108,9 %	156,9 %	307,9 %
Indeks innv. 6-15 år (3%)	124,1 %	58,5 %	127,8 %	97,2 %	100,1 %	91,2 %	128,2 %
Utgiftsbehov - Grunnskole (sum)	104,2 %	115,8 %	120,6 %	122,0 %	102,6 %	101,3 %	113,9 %

Prioritet - Netto driftsutgifter til grunnskole (202), per innbygger

Gruppert per år

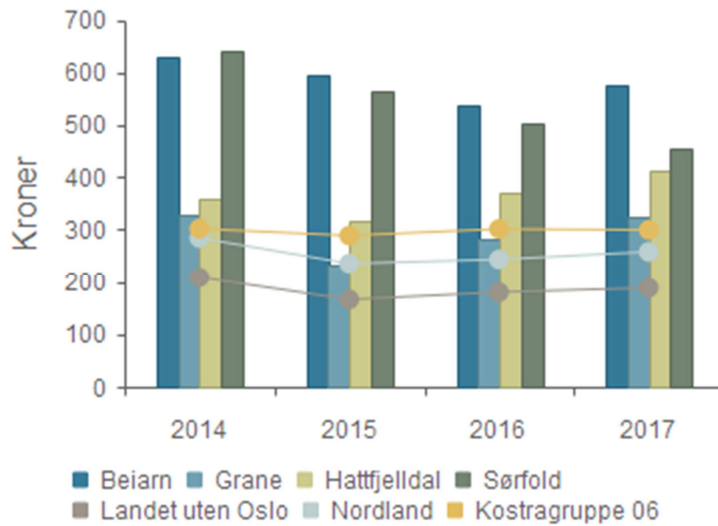
	2014	2015	2016	2017
Beiarne	11 574	12 716	12 951	13 632
Grane	10 036	10 405	10 681	11 018
Hattfjelldal	11 350	12 024	12 684	13 716
Sørfold	13 961	14 872	15 165	15 259
Landet uten Oslo	10 507	10 411	10 306	10 305
Nordland	11 166	11 039	11 114	11 219
Kostragruppe 06	12 362	12 276	12 254	12 299

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Prioritet - Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger

Gruppert per år

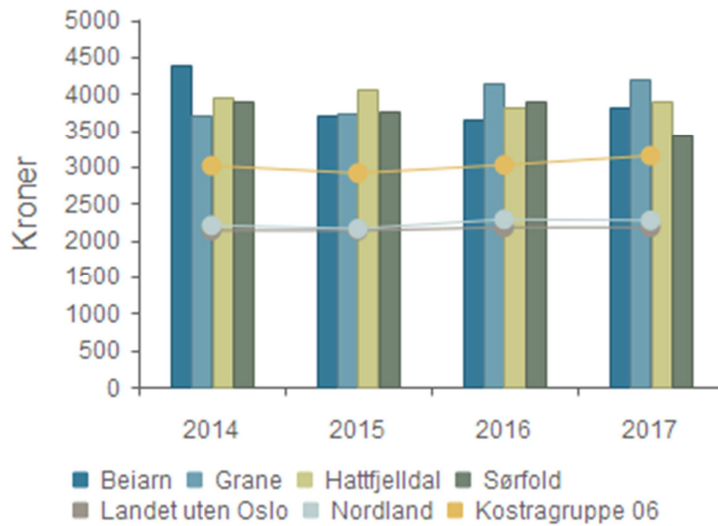
	2014	2015	2016	2017
Beiarne	631	595	538	575
Grane	328	233	282	326
Hattfjelldal	359	316	372	413
Sørfold	643	565	504	452
Landet uten Oslo	208	166	180	188
Nordland	284	235	243	258
Kostragruppe 06	301	289	301	299

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Prioritet - Netto driftsutgifter til skolelokaler (222), per innbygger

Gruppert per år

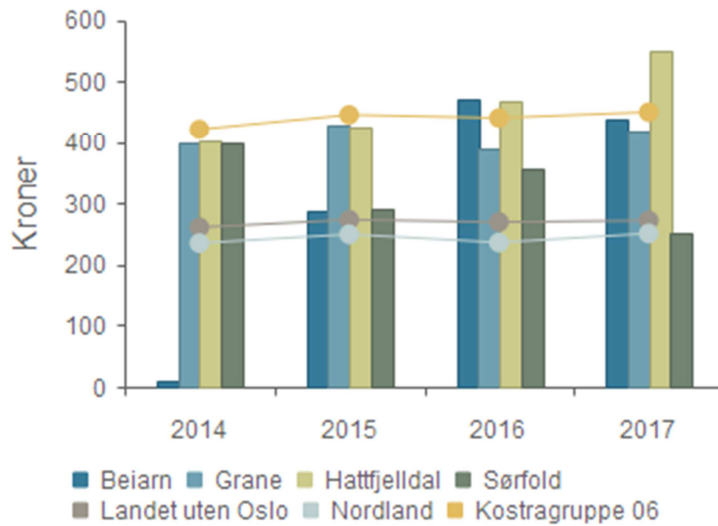
	2014	2015	2016	2017
Beiarne	4 389	3 696	3 649	3 813
Grane	3 713	3 732	4 130	4 206
Hattfjelldal	3 939	4 055	3 807	3 905
Sørfold	3 902	3 772	3 903	3 440
Landet uten Oslo	2 130	2 128	2 172	2 172
Nordland	2 198	2 154	2 281	2 267
Kostragruppe 06	3 008	2 907	3 017	3 144

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Prioritet - Netto driftsutgifter til skoleskys (223), per innbygger

Gruppert per år

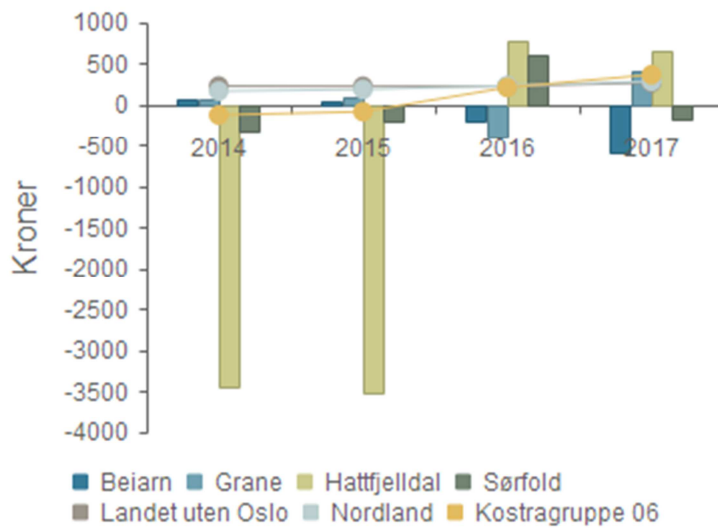
	2014	2015	2016	2017
Beiarne	10	287	472	437
Grane	398	427	389	419
Hattfjelldal	401	425	469	550
Sørfold	399	292	355	251
Landet uten Oslo	261	273	269	272
Nordland	235	249	236	251
Kostragruppe 06	421	445	440	449

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Prioritet - Netto driftsutgifter til voksenopplæring (213), per innbygger

Gruppert per år

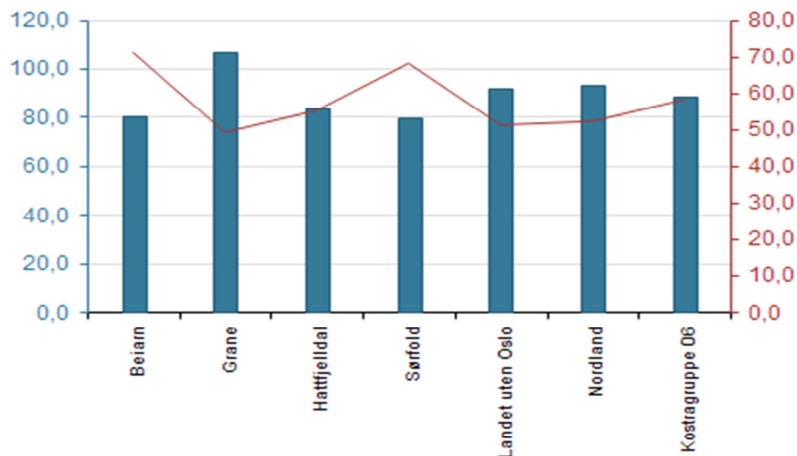
	2014	2015	2016	2017
Beiar�	52	42	-201	-603
Grane	73	79	-408	392
Hattfjelldal	-3 449	-3 525	769	648
Sørfold	-332	-199	603	-187
Landet uten Oslo	218	215	215	259
Nordland	157	177	223	276
Kostragruppe 06	-133	-92	202	356

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

Barnehage

	Beiarn 2016	Beiarn 2017	Grane	Hattfjelldal	Sørfold	Landet uten Oslo	Nordland	Kostragruppe 06
Prioritet								
Netto driftsutgifter til barnehager per innbygger	5 960	5 611	6 829	5 501	7 287	8 207	7 335	6 668
Dekningsgrad								
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	76,6 %	80,0 %	106,7 %	83,6 %	79,3 %	91,8 %	93,3 %	88,4 %
Levekår								
Utgiftsbehov - Barnehage	0,648	0,636	0,667	0,715	0,757	0,985	0,902	0,754
Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage(B)	100,0 %	100,0 %	79,7 %	100,0 %	100,0 %	49,4 %	51,0 %	94,6 %
Kommunale overføringer av driftsmidler til private barnehager per korrigert oppholdstime (kr)(B)	0	0	65	0	0	46	44	55
Korrigerte brutto driftsutgifter f201 per korrigert oppholdstime i kommunale barnehager (kr)(B)	49	71	49	55	68	51	51	57
Korrigerte oppholdstimer per årsverk til basisvirksomhet, kommunale barnehager(B)	11 232	8 563	12 254	9 963	10 572	12 745	12 002	10 567

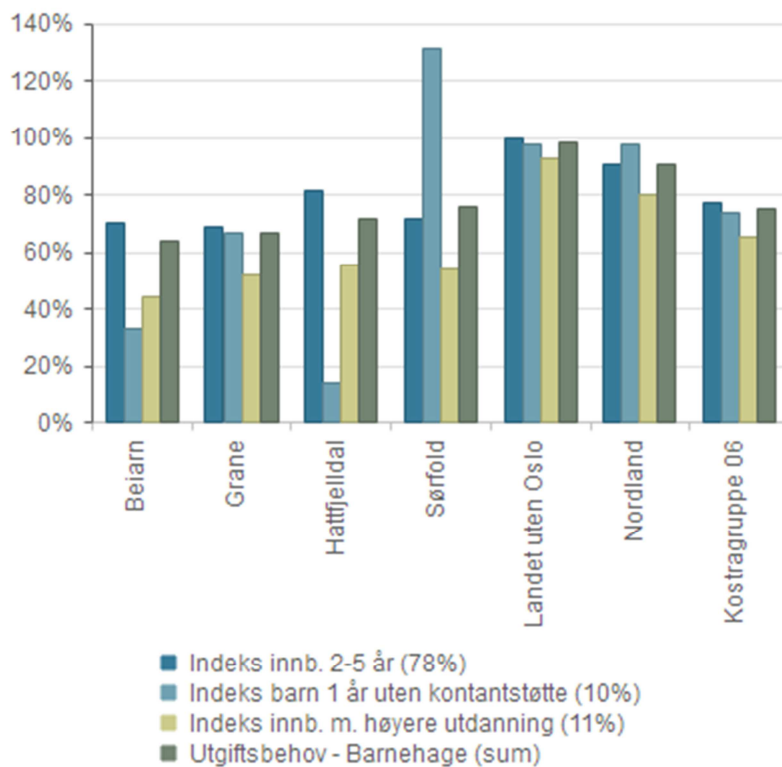
Ståstedanalyse 1

Andel barn 1-5 år med barnehageplass
Korrigerte brutto driftsutgifter f201 per korrigert oppholdstime i kommunale barnehager

	Andel barn 1-5 år med barnehageplass	Korrigerte brutto driftsutgifter f201 per korrigert oppholdstime i kommunale barnehager (kr)
Beiarn	80,0 %	71
Grane	106,7 %	49
Hattfjelldal	83,6 %	55
Sørfold	79,3 %	68
Landet uten Oslo	91,8 %	51
Nordland	93,3 %	52
Kostragruppe 06	88,4 %	58

Utgiftsbehov og kriteriedata

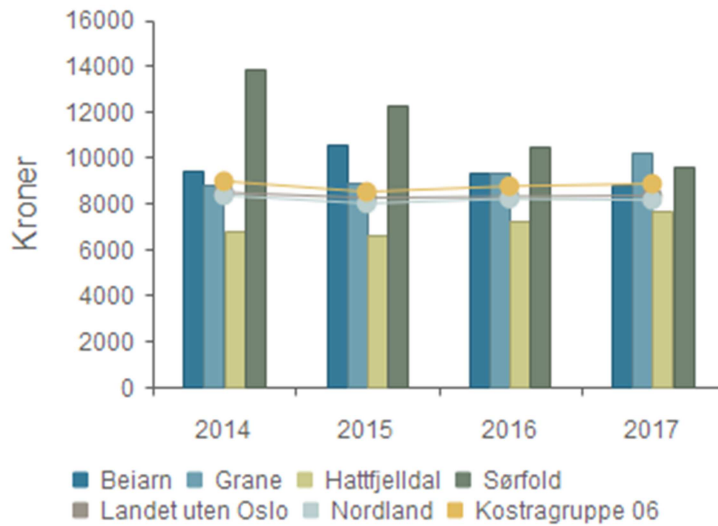

Beiarn Grane Hattfjelldal Sørfold Landet uten Oslo Nordland Kostragruppe 06

	Beiarn	Grane	Hattfjelldal	Sørfold	Landet uten Oslo	Nordland	Kostragruppe 06
Indeks innb. 2-5 år (78%)	70,5 %	68,9 %	81,4 %	71,5 %	99,6 %	90,7 %	77,1 %
Indeks barn 1 år uten kontantstøtte (10%)	33,0 %	66,7 %	14,1 %	130,9 %	97,8 %	97,5 %	73,9 %
Indeks innb. m. høyere utdanning (11%)	44,1 %	52,0 %	55,5 %	53,8 %	92,8 %	79,7 %	65,2 %
Utgiftsbehov - Barnehage (sum)	63,6 %	66,7 %	71,5 %	75,7 %	98,5 %	90,2 %	75,4 %

Prioritet - Netto driftsutgifter til barnehager per innbygger

Gruppert per år

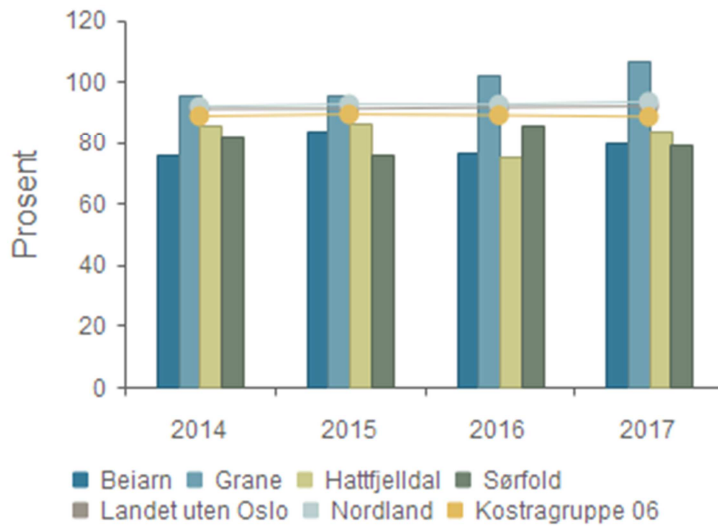
	2014	2015	2016	2017
Beiarne	9 374	10 512	9 332	8 823
Grane	8 844	8 926	9 328	10 233
Hattfjelldal	6 837	6 651	7 243	7 698
Sørfold	13 869	12 329	10 434	9 628
Landet uten Oslo	8 462	8 230	8 284	8 328
Nordland	8 335	7 989	8 195	8 136
Kostragruppe 06	8 951	8 493	8 735	8 842

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Dekningsgrad - Andel barn 1-5 år med barnehageplass

Gruppert per år

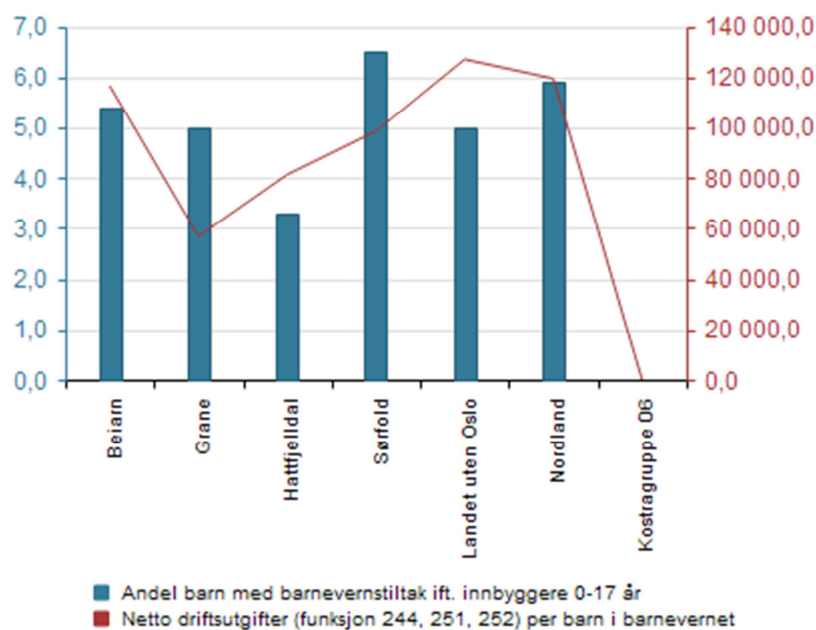

	2014	2015	2016	2017
Beiarne	75,6 %	83,8 %	76,6 %	80,0 %
Grane	95,5 %	95,4 %	101,7 %	106,7 %
Hattfjelldal	85,9 %	86,6 %	75,4 %	83,6 %
Sørfold	81,9 %	75,9 %	85,9 %	79,3 %
Landet uten Oslo	90,9 %	91,0 %	91,5 %	91,8 %
Nordland	91,7 %	92,5 %	92,4 %	93,3 %
Kostragruppe 06	88,6 %	89,2 %	88,9 %	88,4 %

Barnevern

	Beiarn 2016	Beiarn 2017	Grane	Hattfjelldal	Sørfold	Landet uten Oslo	Nordland	Kostragruppe 06
Prioritet								
Netto driftsutgifter til sammen per innbygger	1 000	906	1 124	921	1 842	2 218	2 255	2 684
Levekår								
Utgiftsbehov - Barnevern	0,741	0,890	0,707	1,104	0,890	0,977	0,948	0,905
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år(B)	5,9 %	5,4 %	5,0 %	3,3 %	6,5 %	5,1 %	6,0 %	7,8 %
Andel barn med tiltak som er plassert (funksjon 252) ift. ant innb. 0-17 år(B)					1,8	1,8	2,6	3,5
Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn i barnevernet(B)	74 500	116 500	56 724	81 250	98 514	88 710	66 049	64 593

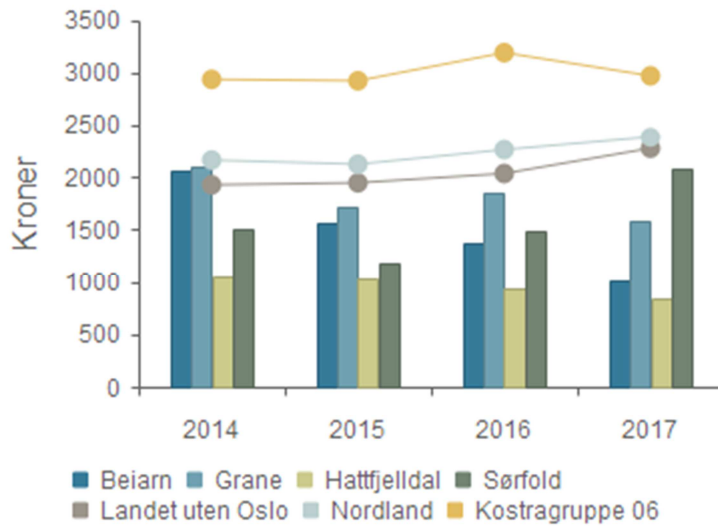
Ståstedanalyse 1

	Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år	Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn i barnevernet
Beiarn	5,4 %	116 500
Grane	5,0 %	56 724
Hattfjelldal	3,3 %	81 250
Sørfold	6,5 %	98 514
Landet uten Oslo	5,0 %	126 931
Nordland	5,9 %	119 353
Kostragruppe 06		

Prioritet - Netto driftsutgifter til sammen per innbygger

Gruppert per år

	2014	2015	2016	2017
Beiarne	2 063	1 566	1 372	1 018
Grane	2 093	1 724	1 853	1 590
Hattfjelldal	1 054	1 038	938	834
Sørfold	1 510	1 173	1 487	2 070
Landet uten Oslo	1 924	1 943	2 031	2 271
Nordland	2 159	2 120	2 258	2 379
Kostragruppe 06	2 933	2 920	3 186	2 967

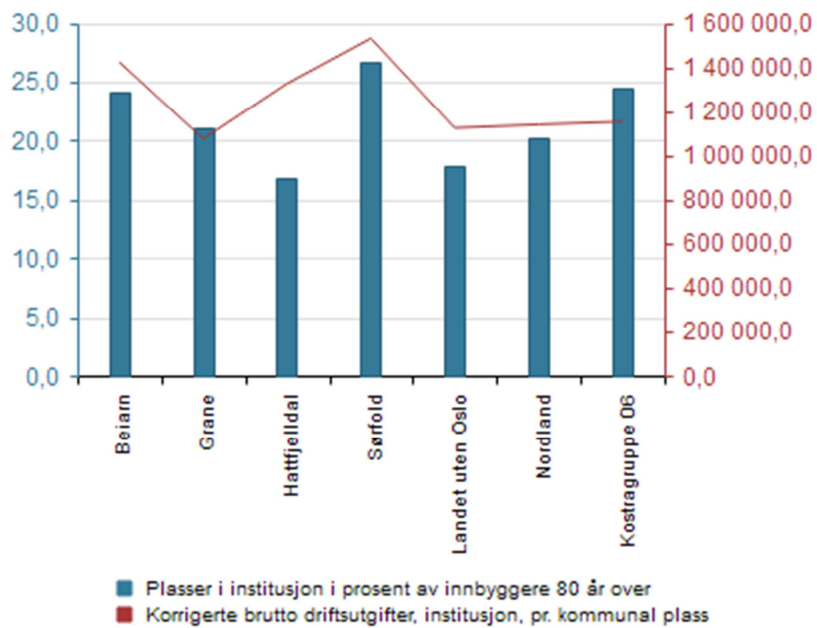
*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Pleie og omsorg

	Beiarn 2016	Beiarn 2017	Grane	Hattfjelldal	Sørfold	Landet uten Oslo	Nordland	Kostragruppe 06
Dekningsgrad								
Andel innbyggere 80 år og over i bolig med heldøgns bemanning	4,9 %	2,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	4,0 %	5,9 %	4,2 %
Levekår								
Utgiftsbehov - Pleie og omsorg	1,796	1,833	1,622	1,569	1,482	1,025	1,203	1,569
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon(B)	22,0 %	18,1 %	17,0 %	9,9 %	19,0 %	12,6 %	13,6 %	17,0 %
Institusjoner (f253+261) - andel av netto driftsutgifter til plo(B)	68,5 %	62,6 %	51,1 %	50,8 %	66,9 %	44,5 %	47,2 %	55,6 %
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner)(B)	143 701	177 871	156 431	239 576	279 127	255 493	250 917	243 861
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass(B)	1 160 720	1 422 100	1 073 810	1 324 571	1 528 871	1 122 702	1 151 312	1 144 666
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten(B)	35 177	39 695	25 087	32 561	32 413	17 601	20 916	30 354

Ståstedanalyse 1

	Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over	Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass
Beiarn	24,1 %	1 422 100
Grane	21,0 %	1 073 810
Hattfjellidal	16,8 %	1 324 571
Sørfold	26,7 %	1 528 871
Landet uten Oslo	17,9 %	1 123 175
Nordland	20,2 %	1 138 446
Kostragruppe 06	24,5 %	1 151 793

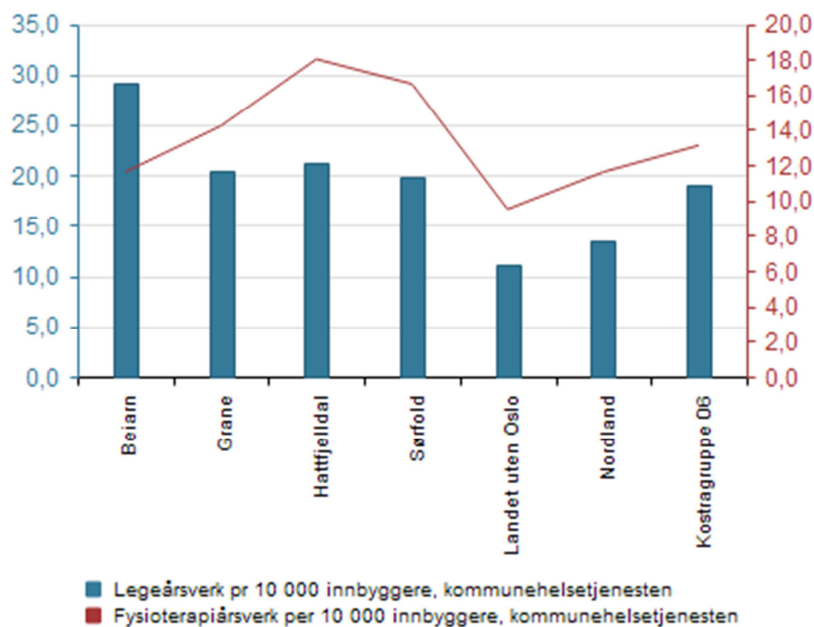
Utgiftsbehov og kriteriedata

	Beiarn	Grane	Hattfjelldal	Sørfold	Landet uten Oslo	Nordland	Kostragruppe 06
Indeks innb. 0-1 år (0%)	43,2 %	52,0 %	66,0 %	90,4 %	96,9 %	87,6 %	72,1 %
Indeks innb. 2-5 år (1%)	70,5 %	68,9 %	81,4 %	71,5 %	99,6 %	90,7 %	77,1 %
Indeks innb. 6-15 år (2%)	71,7 %	95,1 %	94,3 %	99,3 %	102,3 %	95,7 %	89,6 %
Indeks innb. 16-22 år (2%)	91,2 %	95,5 %	107,1 %	86,1 %	102,5 %	105,1 %	101,0 %
Indeks innb. 23-66 år (10%)	92,5 %	93,5 %	87,7 %	91,8 %	98,4 %	96,8 %	93,6 %
Indeks innb. 67-79 år (11%)	167,5 %	143,7 %	160,6 %	158,2 %	103,5 %	117,1 %	141,6 %
Indeks innb. 80-89 år (20%)	190,5 %	161,2 %	151,1 %	126,7 %	103,8 %	120,8 %	150,7 %
Indeks innb. over 89 år (11%)	218,1 %	170,4 %	175,3 %	161,9 %	101,2 %	115,6 %	152,2 %
Indeks basiskriteriet (1%)	1 573,3 %	1 112,1 %	1 144,2 %	806,5 %	117,3 %	259,0 %	1 006,7 %
Indeks reiseavst. innen sone (1%)	272,7 %	201,4 %	269,9 %	387,3 %	108,9 %	208,5 %	369,5 %
Indeks reiseavst. til nabokrets (1%)	306,8 %	320,1 %	417,9 %	449,1 %	108,9 %	156,9 %	307,9 %
Indeks PU over 16 år (14%)	157,5 %	185,5 %	171,8 %	123,4 %	104,7 %	136,5 %	174,3 %
Indeks ikke-gifte 67 år og over (13%)	168,7 %	170,9 %	142,2 %	165,4 %	101,5 %	123,2 %	158,7 %
Indeks dødelighetskriteriet (13%)	136,7 %	96,6 %	81,3 %	116,9 %	100,0 %	105,5 %	110,8 %
Utgiftsbehov - Pleie og omsorg (sum)	183,3 %	162,2 %	156,9 %	148,2 %	102,5 %	120,3 %	156,9 %

Kommunehelse

	Beiarn 2016	Beiarn 2017	Grane	Hattfjelldal	Sørfold	Landet uten Oslo	Nordland	Kostragruppe 06
Prioritet								
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenesten	5 527	5 871	3 321	3 551	5 349	2 645	3 415	5 631
Levekår								
Utgiftsbehov - Kommunehelse	2,022	2,032	1,726	1,821	1,657	1,023	1,168	1,707
Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten(B)	28,0	29,0	20,3	21,2	19,5	10,9	13,0	18,7
Netto driftsutg til diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger(B)	4 845	5 238	2 893	2 406	4 612	1 823	2 466	4 651

Ståstedanalyse 1

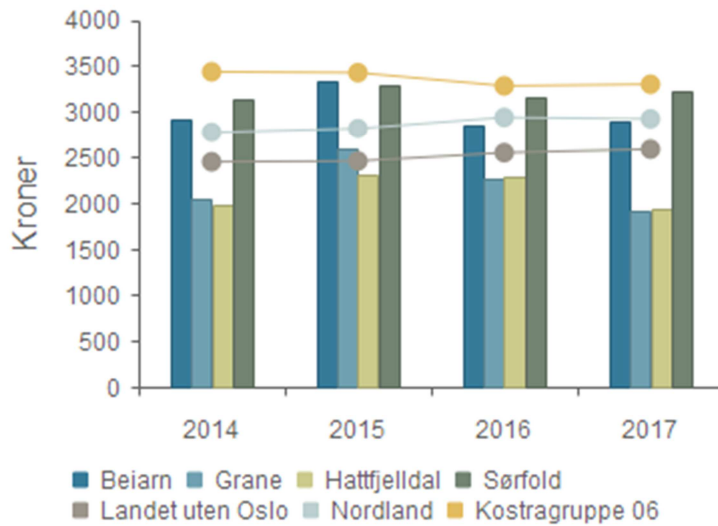
	Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten
Beiarn	29,2	11,6
Grane	20,5	14,2
Hattfjelldal	21,3	18,0
Sørfold	19,8	16,6
Landet uten Oslo	11,1	9,5
Nordland	13,4	11,6
Kostragruppe 06	19,0	13,1

Utgiftsbehov og kriteriedata

	Beiarn	Grane	Hattfjelldal	Sørfold	Landet uten Oslo	Nordland	Kostragruppe 06
Indeks innb. 0-1 år (2%)	43,2 %	52,0 %	66,0 %	90,4 %	96,9 %	87,6 %	72,1 %
Indeks innb. 2-5 år (5%)	70,5 %	68,9 %	81,4 %	71,5 %	99,6 %	90,7 %	77,1 %
Indeks innb. 6-15 år (12%)	71,7 %	95,1 %	94,3 %	99,3 %	102,3 %	95,7 %	89,6 %
Indeks innb. 16-22 år (9%)	91,2 %	95,5 %	107,1 %	86,1 %	102,5 %	105,1 %	101,0 %
Indeks innb. 23-66 år (31%)	92,5 %	93,5 %	87,7 %	91,8 %	98,4 %	96,8 %	93,6 %
Indeks innb. 67-79 år (20%)	167,5 %	143,7 %	160,6 %	158,2 %	103,5 %	117,1 %	141,6 %
Indeks innb. 80-89 år (7%)	190,5 %	161,2 %	151,1 %	126,7 %	103,8 %	120,8 %	150,7 %
Indeks innb. over 89 år (2%)	218,1 %	170,4 %	175,3 %	161,9 %	101,2 %	115,6 %	152,2 %
Indeks basiskriteriet (5%)	1 573,3 %	1 112,1 %	1 144,2 %	806,5 %	117,3 %	259,0 %	1 006,7 %
Indeks reiseavst. innen sone (3%)	272,7 %	201,4 %	269,9 %	387,3 %	108,9 %	208,5 %	369,5 %
Indeks reiseavst. til nabokrets (3%)	306,8 %	320,1 %	417,9 %	449,1 %	108,9 %	156,9 %	307,9 %
Indeks dødelighetskriteriet (5%)	136,7 %	96,6 %	81,3 %	116,9 %	100,0 %	105,5 %	110,8 %
Utgiftsbehov - Kommunehelse (sum)	203,2 %	172,6 %	182,1 %	165,7 %	102,3 %	116,8 %	170,7 %

Prioritet - Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenesten

Gruppert per år

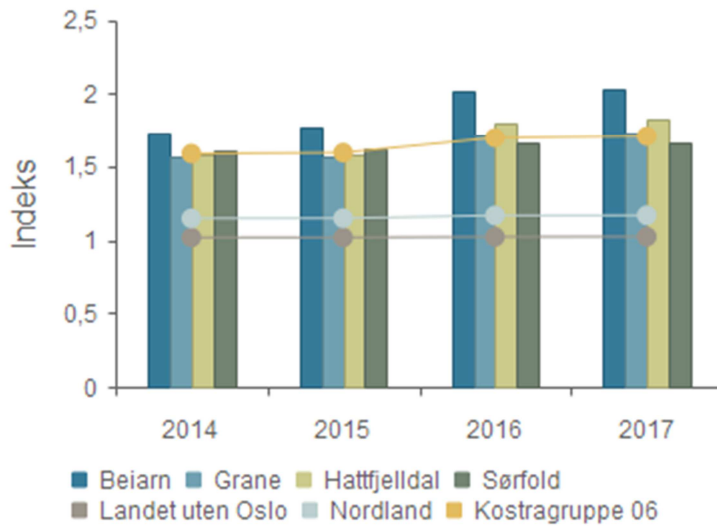
	2014	2015	2016	2017
Beiarne	2 929	3 339	2 860	2 889
Grane	2 040	2 588	2 273	1 924
Hattfjelldal	1 994	2 314	2 287	1 950
Sørfold	3 132	3 291	3 167	3 227
Landet uten Oslo	2 449	2 457	2 547	2 586
Nordland	2 775	2 817	2 939	2 923
Kostragruppe 06	3 434	3 425	3 281	3 299

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Levekår - Utgiftsbehov - Kommnehelse

Gruppert per år

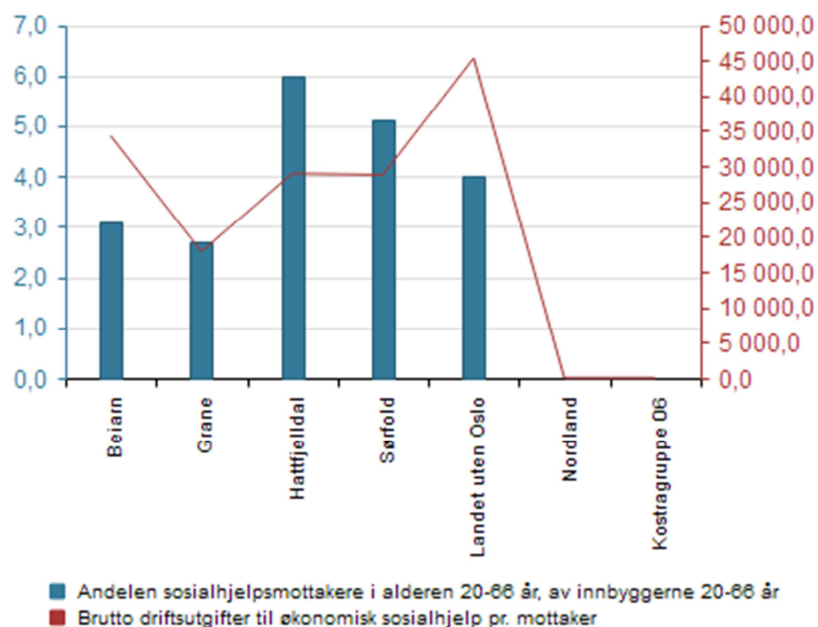

	2014	2015	2016	2017
Beiar	1,727	1,769	2,022	2,032
Grane	1,562	1,564	1,717	1,726
Hattfjelldal	1,581	1,582	1,792	1,821
Sørfold	1,612	1,620	1,666	1,657
Landet uten Oslo	1,018	1,018	1,022	1,023
Nordland	1,147	1,148	1,167	1,168
Kostragruppe 06	1,587	1,593	1,696	1,707

Sosiale tjenester

	Beiarn 2016	Beiarn 2017	Grane 2017	Hattfjelldal	Sørfold	Landet uten Oslo	Nordland	Kostragruppe 06
Levekår								
Utgiftsbehov - Sosiale tjenester	0,732	0,733	0,767	0,700	0,684	0,932	0,841	0,818
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år(B)	5,6 %	3,1 %	2,7 %	6,0 %	5,1 %	4,0 %	4,3 %	5,2 %
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker(B)	11 727	34 263	17 870	28 941	28 754	45 427	41 055	34 982
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger(B)	1 316	1 821	1 146	2 771	2 713	2 246	2 643	2 547

Ståstedanalyse 1

	Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år	Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker
Beiarn	3,1 %	34 263
Grane	2,7 %	17 870
Hattfjelldal	6,0 %	28 941
Sørfold	5,1 %	28 754
Landet uten Oslo	4,0 %	45 306
Nordland		
Kostragruppe 06		

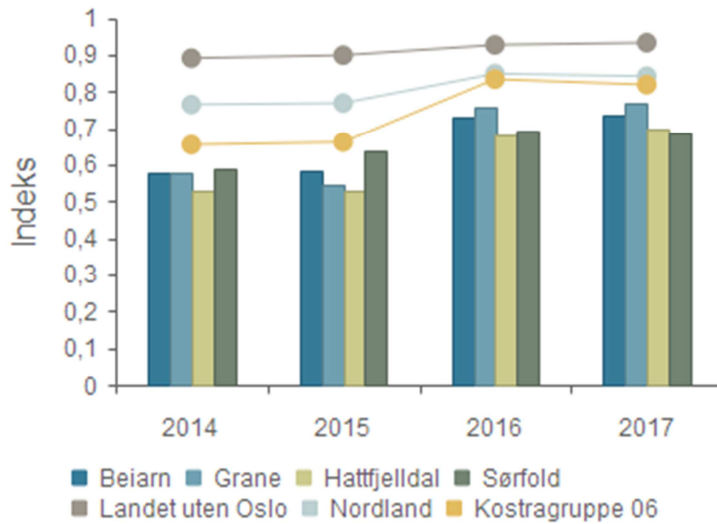
Utgiftsbehov og kriteriedata

Beiarne Grane Hattfjelldal Sørfold Landet Nordland Kostragruppe
uten
Oslo 06

Indeks innb. 16-22 år (3%)	91,2 %	95,5 %	107,1 %	86,1 %	102,5 %	105,1 %	101,0 %
Indeks innb. 23-66 år (21%)	92,5 %	93,5 %	87,7 %	91,8 %	98,4 %	96,8 %	93,6 %
Indeks uføre (11%)	145,9 %	145,2 %	86,5 %	93,2 %	105,5 %	114,1 %	107,7 %
Indeks flyktningar (15%)	0,0 %	0,0 %	17,6 %	2,7 %	83,2 %	41,7 %	26,2 %
Indeks opphopingsindeks (17%)	27,3 %	16,5 %	45,9 %	40,6 %	85,0 %	54,0 %	57,1 %
Indeks urbanitetskriteriet (36%)	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Indeks aleneboende 30-66 år (34%)	90,0 %	104,6 %	84,5 %	86,3 %	92,9 %	97,6 %	100,3 %
Utgiftsbehov - Sosiale tjenester (sum)	73,3 %	76,7 %	70,0 %	68,4 %	93,2 %	84,1 %	81,8 %

Levekår - Utgiftsbehov - Sosiale tjenester

Gruppert per år

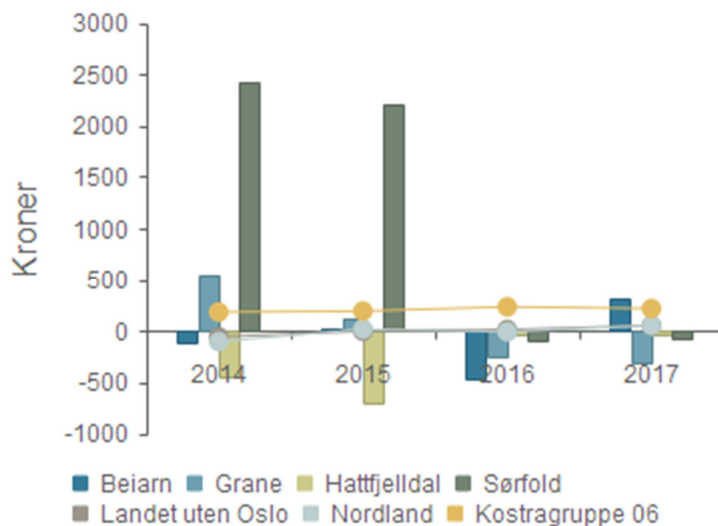
	2014	2015	2016	2017
Beiarne	0,576	0,583	0,732	0,733
Grane	0,578	0,544	0,758	0,767
Hattfjelldal	0,527	0,531	0,679	0,700
Sørfold	0,591	0,639	0,694	0,684
Landet uten Oslo	0,890	0,898	0,926	0,932
Nordland	0,764	0,768	0,848	0,841
Kostragruppe 06	0,654	0,661	0,833	0,818

Kommunale boliger

	Beiarn 2016	Beiarn Grane 2017	Hattfjelldal	Sørfold	Landet Nordland uten Oslo	Kostragruppe 06		
Prioritet								
Netto driftsutgifter til boligformål pr innbygger i kroner	-455	325	-304	-26	-76	53	54	217
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere(B)	35	45	41	64	32	21	28	39

Prioritet - Netto driftsutgifter til boligformål pr innbygger i kroner

Gruppert per år

	2014	2015	2016	2017
Beiarn	-109	16	-465	325
Grane	546	128	-244	-304
Hattfjelldal	-440	-694	-40	-26
Sørfold	2 430	2 205	-93	-76
Landet uten Oslo	-57	-3	13	53
Nordland	-104	18	-9	54
Kostragruppe 06	183	192	234	217

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

Kultur og idrett

	Beiarn 2016	Beiarn Grane 2017	Hattfjelldal	Sørfold	Landet Nordland uten Oslo	Kostragruppe 06		
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner(B)	2 700	2 948	1 281	3 094	4 542	2 237	2 455	3 313

Kirke

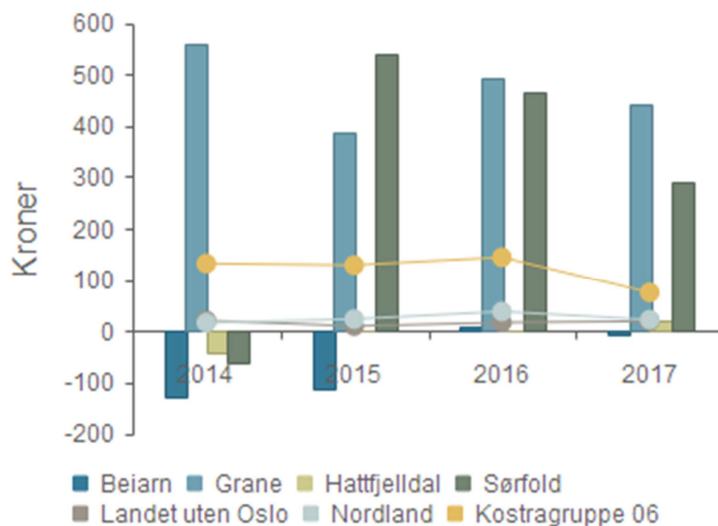
	Beiarn 2016	Beiarn 2017	Grane	Hattfjelldal	Sørfold	Landet uten Oslo	Nordland	Kostragruppe 06
Netto driftsutgifter til funksjon 392 tilskudd til tros- og livssynssamfunn pr. innbygger i kro(B)	39	41	48	20	23	63	33	53
Netto driftsutgifter til funksjon 390,393 pr. innbygger i kroner(B)	1 411	1 441	1 033	1 626	1 820	610	708	1 369

Plan, kulturminner, natur og nærmiljø

	Beiar 2016	Beiar 2017	Grane	Hattfjelldal	Sørfold	Landet uten Oslo	Nordland	Kostragruppe 06
Prioritet								
Netto driftsutgifter til bygge-, delesaksbeh. og seksjonering per innbygger	7	-5	442	21	290	19	22	75
Netto driftsutgifter til fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø per innbygger	1 470	1 049	1 731	776	1 319	669	649	1 012

Prioritet - Netto driftsutgifter til bygge-, delesaksbeh. og seksjonering per innbygger

Gruppert per år

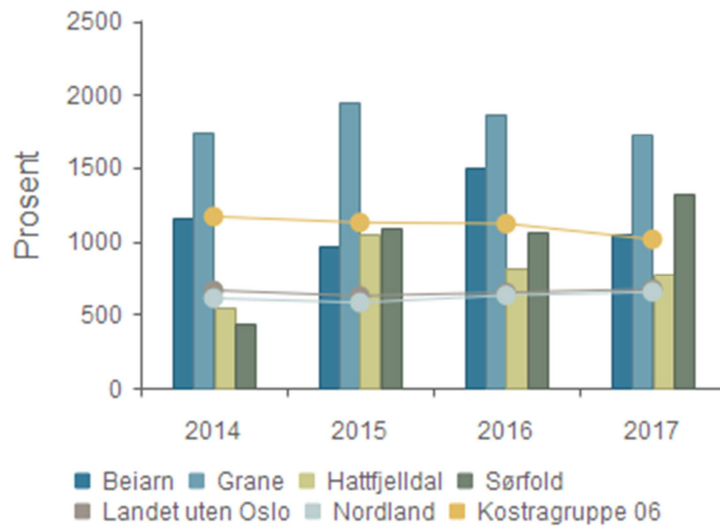

	2014	2015	2016	2017
Beiar	-128	-111	7	-5
Grane	559	386	492	442
Hattfjelldal	-41	2	2	21
Sørfold	-60	540	463	290
Landet uten Oslo	20	9	16	19
Nordland	16	23	38	22
Kostragruppe 06	132	129	144	75

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

Prioritet - Netto driftsutgifter til fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø per innbygger

Gruppert per år

	2014	2015	2016	2017
Beiarn	1 155	961	1 504	1 049
Grane	1 742	1 952	1 865	1 731
Hattfjelldal	540	1 042	820	776
Sørfold	430	1 083	1 068	1 319
Landet uten Oslo	660	622	646	669
Nordland	606	577	626	649
Kostragruppe 06	1 166	1 126	1 118	1 012

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

Adm, styring og fellesutgifter

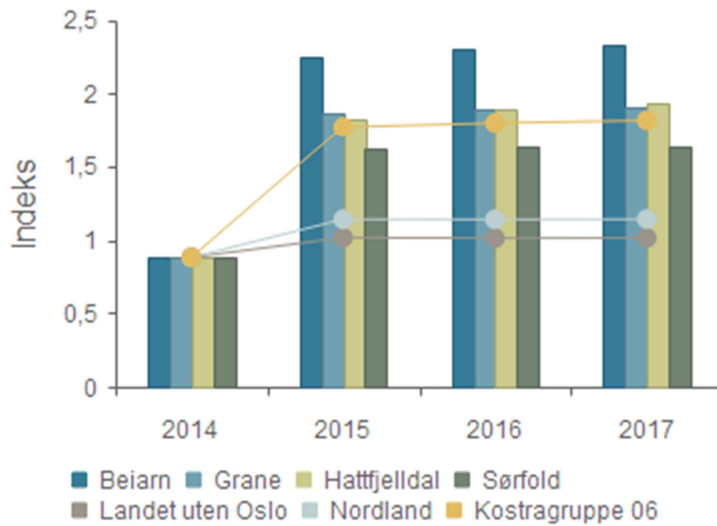
	Beiar 2016	Beiar 2017	Grane 1,912	Hattfjelldal 1,940	Sørfold 1,634	Landet uten Oslo 1,014	Nordland 1,142	Kostragruppe 06 1,817
Levekår								
Utgiftsbehov - Adm, styring og fellesutgifter	2,305	2,327	1,912	1,940	1,634	1,014	1,142	1,817
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb(B)	12 766	14 779	11 416	10 089	13 301	4 371	5 378	11 693

Utgiftsbehov og kriteriedata

	Beiar	Grane	Hattfjelldal	Sørfold	Landet uten Oslo	Nordland	Kostragruppe 06
Indeks innb. 0-1 år (2%)	43,2 %	52,0 %	66,0 %	90,4 %	96,9 %	87,6 %	72,1 %
Indeks innb. 2-5 år (5%)	70,5 %	68,9 %	81,4 %	71,5 %	99,6 %	90,7 %	77,1 %
Indeks innb. 6-15 år (11%)	71,7 %	95,1 %	94,3 %	99,3 %	102,3 %	95,7 %	89,6 %
Indeks innb. 16-22 år (8%)	91,2 %	95,5 %	107,1 %	86,1 %	102,5 %	105,1 %	101,0 %
Indeks innb. 23-66 år (53%)	92,5 %	93,5 %	87,7 %	91,8 %	98,4 %	96,8 %	93,6 %
Indeks innb. 67-79 år (9%)	167,5 %	143,7 %	160,6 %	158,2 %	103,5 %	117,1 %	141,6 %
Indeks innb. 80-89 år (3%)	190,5 %	161,2 %	151,1 %	126,7 %	103,8 %	120,8 %	150,7 %
Indeks innb. over 89 år (1%)	218,1 %	170,4 %	175,3 %	161,9 %	101,2 %	115,6 %	152,2 %
Indeks landbrukskriteriet (3%)	689,5 %	437,5 %	804,3 %	319,6 %	115,4 %	146,9 %	411,2 %
Indeks basiskriteriet (9%)	1 573,3 %	1 112,1 %	1 144,2 %	806,5 %	117,3 %	259,0 %	1 006,7 %
Utgiftsbehov - Adm, styring og fellesutgifter (sum)	232,7 %	191,2 %	194,0 %	163,4 %	101,4 %	114,2 %	181,7 %

Levekår - Utgiftsbehov - Adm, styring og fellesutgifter

Gruppert per år

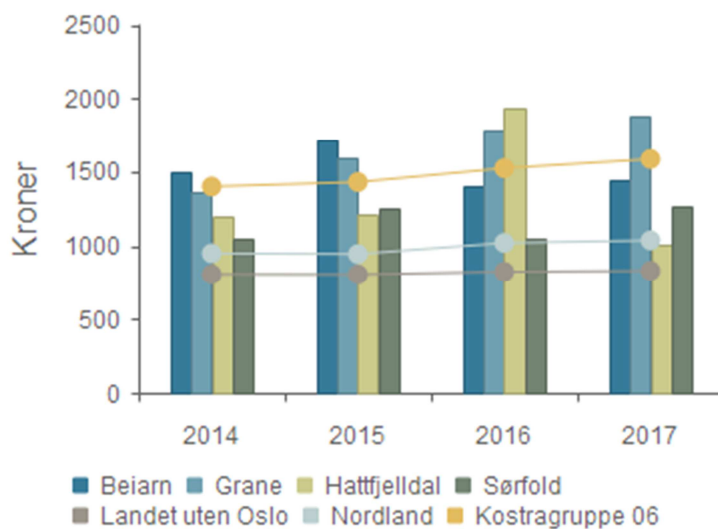
	2014	2015	2016	2017
Beiarne	0,883	2,250	2,305	2,327
Grane	0,883	1,861	1,889	1,912
Hattfjelldal	0,883	1,820	1,899	1,940
Sørfold	0,883	1,617	1,634	1,634
Landet uten Oslo	0,883	1,017	1,013	1,014
Nordland	0,883	1,141	1,140	1,142
Kostragruppe 06	0,883	1,771	1,799	1,817

Brann og ulykkesvern

	Beiarn 2016	Beiarn Grane 2017	Hattfjelldal	Sørfold	Landet Nordland uten Oslo	Kostragruppe 06
Prioritet						
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner	1 368	1 439 1 883	1 013	1 268	830	1 036
					830	1 585

Prioritet - Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner

Gruppert per år

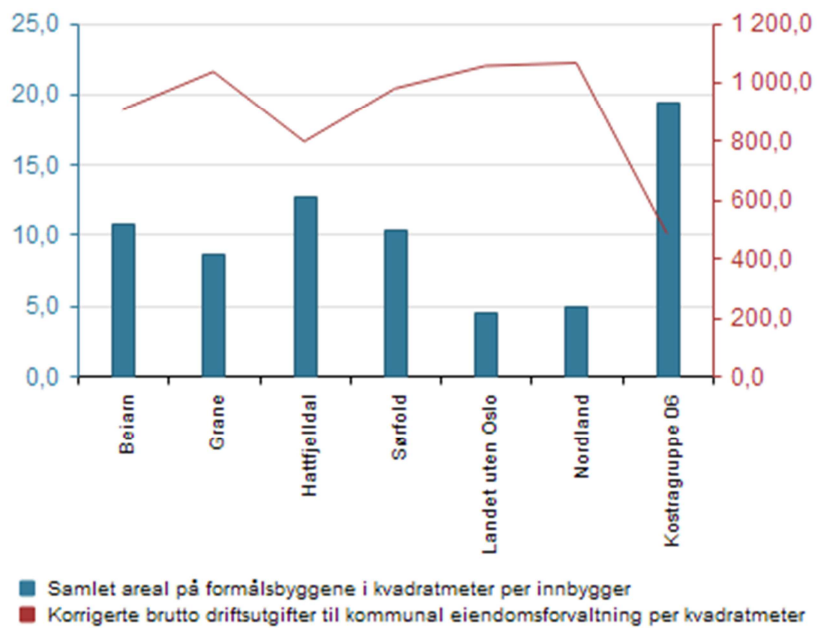
	2014	2015	2016	2017
Beiarn	1 497	1 714	1 400	1 439
Grane	1 367	1 592	1 781	1 883
Hattfjelldal	1 205	1 213	1 933	1 013
Sørfold	1 043	1 260	1 056	1 268
Landet uten Oslo	806	805	824	830
Nordland	948	944	1 019	1 036
Kostragruppe 06	1 399	1 430	1 523	1 585

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

Eiendomsforvaltning

	Beiar 2016	Beiar 2017	Grane	Hattfjeldal	Sørfold	Landet uten Oslo	Nordland	Kostragruppe 06
Korrigerte brutto driftsutgifter til administrasjonslokaler per kvadratmeter(B)	766	740	1 002	552	1 081	919	649	807
Korrigerte brutto driftsutgifter til førskolelokaler per kvadratmeter(B)	791	913	1 314	1 651	1 236	1 543	1 910	1 554
Korrigerte brutto driftsutgifter til institusjonslokaler per kvadratmeter(B)	1 083	1 066	860	1 273	856	973	955	930
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter(B)	887	905	1 034	796	977	1 052	1 106	459
Korrigerte brutto driftsutgifter til skolelokaler per kvadratmeter(B)	774	798	1 219	1 164	943	938	1 129	256
Netto driftsutgifter til administrasjonslokaler per innbygger(B)	884	869	1 208	785	1 717	369	431	1 065
Netto driftsutgifter til førskolelokaler per innbygger(B)	569	675	566	646	618	531	429	856
Netto driftsutgifter til institusjonslokaler per innbygger(B)	3 282	3 306	1 560	2 135	1 954	958	1 047	2 120
Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per innbygger(B)	8 766	9 210	8 244	9 330	10 015	5 122	5 213	9 030
Netto driftsutgifter til skolelokaler per innbygger(B)	3 756	3 972	4 870	4 709	4 198	2 227	2 242	3 582
Samlet areal på administrasjonslokaler i kvadratmeter per innbygger(B)	2,1	2,1	1,8	2,2	1,8	0,4	0,6	1,5
Samlet areal på formålsbyggene i kvadratmeter per innbygger(B)	10,7	10,8	8,6	12,7	10,4	4,6	4,8	19,6
Samlet areal på førskolelokaler i kvadratmeter per barn i kommunal barnehage(B)	20,8	26,8	12,4	11,0	14,2	11,8	9,5	15,0
Samlet areal på institusjonslokaler i kvadratmeter per beboer i institusjon(B)	113	143	127	160	137	116	114	162
Samlet areal på skolelokaler i kvadratmeter per elev(B)	58,7	56,7	35,7	35,0	37,0	18,5	17,3	126,8

Ståstedanalyse 1

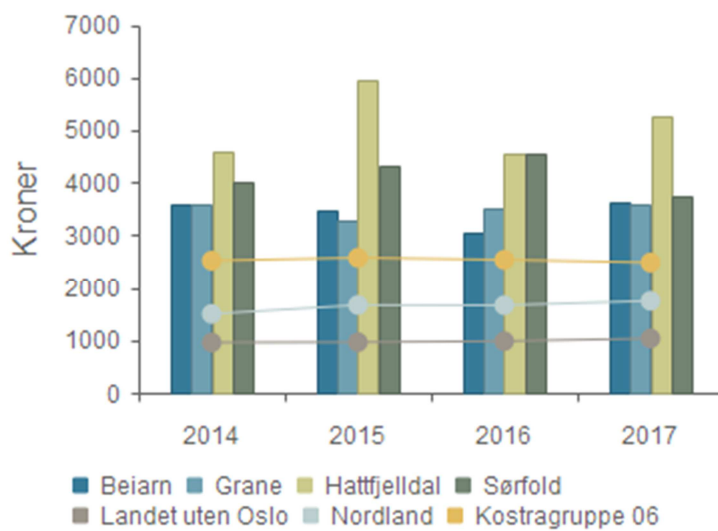
	Samlet areal på formålsbyggene i kvadratmeter per innbygger	Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter
Beiarne	10,8	905
Grane	8,6	1 034
Hattfjelldal	12,7	796
Sørfold	10,4	977
Landet uten Oslo	4,6	1 054
Nordland	5,0	1 064
Kostragruppe 06	19,4	481

Samferdsel

	Beiar 2016	Beiar 2017	Grane 2017	Hattfjelldal 2017	Sørfold 2017	Landet uten Oslo	Nordland 2017	Kostragruppe 06
Prioritet								
Nto. dr.utg. i kr pr. innb., samferdsel i alt	2 994	3 640	3 580	5 249	3 733	1 030	1 744	2 483

Prioritet - Nto. dr.utg. i kr pr. innb., samferdsel i alt

Gruppert per år

	2014	2015	2016	2017
Beiar	3 582	3 488	3 063	3 640
Grane	3 587	3 298	3 519	3 580
Hattfjelldal	4 586	5 962	4 548	5 249
Sørfold	4 005	4 310	4 532	3 733
Landet uten Oslo	953	959	979	1 030
Nordland	1 496	1 665	1 660	1 744
Kostragruppe 06	2 518	2 574	2 535	2 483

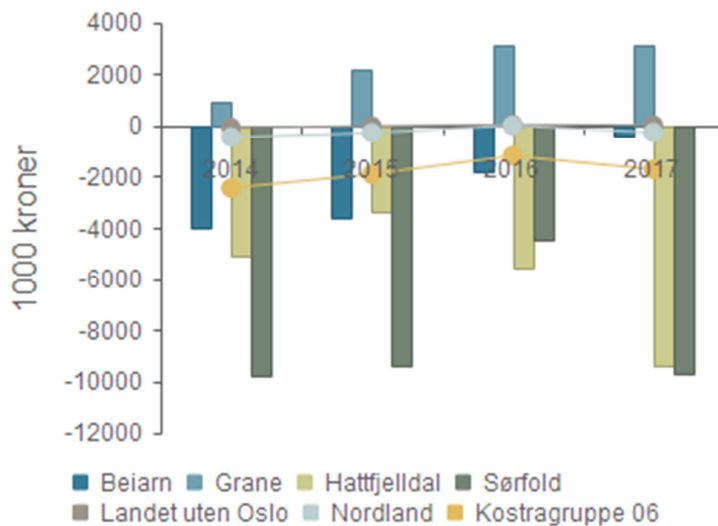
*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

Næringsforv. og konsesjonskraft

	Beiarn 2016	Beiarn 2017	Grane Hattfjelldal	Sørfold	Landet uten Oslo	Nordland	Kostragruppe 06	
Prioritet								
Netto driftsutgifter, kommunal næringsforvaltning og konsesjonskraft i alt, pr. innb. (kroner)	-1 753,0	-375,0	3 123,0	-9 373,0	-9 672,0	8,0	-284,0	-1 727,0

Prioritet - Netto driftsutgifter, kommunal næringsforvaltning og konsesjonskraft i alt, pr. innb. (kroner)

Gruppert per år

	2014	2015	2016	2017
Beiarn	-3 982,2	-3 613,9	-1 793,4	-375,0
Grane	952,3	2 135,0	3 111,0	3 123,0
Hattfjelldal	-5 098,9	-3 409,2	-5 599,0	-9 373,0
Sørfold	-9 814,2	-9 362,8	-4 495,2	-9 672,0
Landet uten Oslo	-88,1	-30,4	34,8	8,0
Nordland	-464,3	-293,9	-5,1	-284,0
Kostragruppe 06	-2 454,9	-1 915,6	-1 201,0	-1 727,0

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).